Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 45 (402) | ГОД VIII | 10 ЛІСТАПАДА 1963 г. | ЦАНА 60 ГР

Малады селянін

Маладыя сяляне. Адразу прыходзяць шырока распаўсюджаныя сумненні: дзе і колькі ёсць у нас гэтых маладых сялян? Бо моладзь жа ўцякае з вёскі, з гаспадаркі бацькоў!

Час ужо перагледзець такога роду сумненні, бо само жыццё, само развіццё рэчаіснасці на вёсцы ўносіць усё больш доказаў, якія супярэчаць гэтым шаблонным перакананням. Так, каля 30% сялян, «галоў» гаспадаркі, мае ўжо больш 60 год, 30% — мае 50—60 год, 15% — 45—50. Але ўжо кожная сёмая індывідуальная гаспадарка (больш 0.5 млн. гаспадарак) вядзецца маладымі сялянамі (да 34 год), і штогод тысячы гаспадарак пераходзяць у маладыя рукі.

Аднак статыстыка не адлюстроўвае якасных змен, якія маюць велізарнае гаспадарчае, грамадскае, а нават і палітычнае значэнне. Цяпер маладое пакаленне дасягае «вытворчага ўзросту» і пераймае сямейную гаспадарку ў асаблівы час — у перыяд «каньюнктуры» для сельскай гаспадаркі, карысных, заахвочваючых умоў для павелічэння сельскагаспадарчай прадукцыі, расшыраючайся механізацыі і пасняховага, хоць і нялёгкага, развіцця розных форм калектыўнага гаспадаравання ў сельскай гаспадарцы (сельгасгурткі, спулдзельні, розныя аб'яднанні). Хоць яшчэ маладыя застаюцца на вёсцы толькі з неабходнасці (не было каму працаваць на гаспадарцы, старыя бацькі, старэйшыя браты ці сёстры ў горадзе, а іншыя ящчэ малыя), але адносіны да працы на гаспадарцы ў моладзі ўжо іншыя, чым калісьці. «У поглядах дзяўчат і хлопцаў шмат ужо змянілася, — піша малады селянін у сваіх успамінах, узнагароджаных на конкурсе ПАН і ЗМВ. — У горадзе цяжэй з кватэрай і лепшай працай, не хочуць адразу прымаць «уцекачоў». Вёска змянілася на лепшае. Таму і погляд на тое, каб застацца, змяніўся на карысць вёскі. У іншым месцы: «Нарэшце ў польскай вёсцы робіцца нешта добрае і разумнае. На гаспадарцы конь ужо не з'яўляецца панам хлеба і аўса. Добра ідзе жывёлагадоўля, бо бацька прызвычайваецца да новых і лепшых умоў гаспадаравання. Розныя конкурсы, паказы, сходы, брашуры зрабілі сваё... На гаспадарцы застаецца ўжо не толькі «дурны, але моцны».

Пры азнаямленні з 2340 успамінамі, якія прыслала моладзь працуючая на гаспадарцы бацькоў або гаспадарачая самастойна, вырысоўваецца вельмі цікавая і аптымістычная карціна вобразаў, імкненняў і жыцця гэтага пакалення, якая дае магчымасць накрэсліць у агульных рысах штосьці накшталт «мадэлі» маладога селяніна нашага часу.

Перш за ўсё — крытычныя адносіны да такой гаспадаркі і такой вёскі, якая цяпер яшчэ існуе, імкненне да сучаснасці і мадэрнізацыі ў вытворчасці, да ўвядзення тэхнікі і новых, лепшых, больш прадукцыйных і аблягчаючых працу метадаў прадукцыі. Інтэнсіфікацыя прадукцыі, вядома, дадае працы («Хлеба маем ужо дастаткова, але хлеб, салёны ад поту, застравае ў горле», — з успамінаў № 2060), а гэта ў сваю чаргу робіць маладых гаспадароў прыхільнікамі механізацыі і калектыўных форм сельскагаспадарчай працы. Далей, вялікая патрэба сельскагаспадарчых ведаў («Некаторыя сцвярджаюць, што гаспадарыць не трэба вучыцца, што хопіць аднаго вопыту. Большасць маладых ведае, што гэта няпраўда»...) І нарэшце, найбольш разважлівыя даходзяць да пераканання, што неабходна ад асноў перабудаваць сельскагаспадарчы строй: «...спулдзельні не такія ўжо дрэнныя, толькі трэба вывесці з іх круцельства і балаган, тады ў іх будзе лепей гаспадарыць, чым індывідуальна». «Добра было б, каб і ў нас быў сельскагаспадарчы гурток. Ёсць некалькі ахвотных гаспадароў разам з маладымі спадчыннікамі. Большасць яшчэ баіцца, што калектыўнасць завядзе ў бяду і да страты ўласнай маёмасці. Растлумачваю, што калектыўная праца выдумана не цяпер, што калектыўнасць трэба разумець, удасканальваць і разумна ўводзіць у нашыя ўмовы...» — чытаем у іншых успамінах.

Недахоп месца не дазваляе падрабязна ахарактарызаваць новае пакаленне маладых сялян. Ясна адно: яго імкненні

Працяг на стар. 5

Дырэктар Цэнтральнага навукова-даследчага інстытута механізацыі і электрыфікацыі сельскай гаспадаркі нечарназёмнай зоны СССР, доктар тэхнічных навук, лаўрэат Ленінскай і Дзяржаўнай прэмій Міхаіл Мацэпура.

Артыкул «Творцы новай тэхнікі» — стар. 6.

П'еса - ідэалогія

ПРА АМБІЦЫІ

13 кастрычніка г.г. Вера Леўчук у дыскусійным артыкуле «П'еса — ідэалогія» ўзняла тэму выхаваўчага ўздзеяння п'ес на асяроддзе, патрабуючы высокаідэйных твораў. Сёння змяшчаем палемічны артыкул Сакрата Яновіча, які пашырае тэму, выходзячы за рамкі п'есы. Рэдакцыя лічыць, што варта было б паспрачацца шырэй аб рэпертуары мастацкай самадзейнасці і ахвотна дасць слова наступным дыскутантам. Просім.

Часта гаворым, што нідзе ў ваяводстве няма так моцна развінутай сеткі аматарскіх гурткоў, як у беларускіх вёсках. У доказ сваіх слоў сыплем лічбы і параўноўваем — сыплем лічбы і цешымся. Значыць, цешымся мы, актывісты Галоўнага праўлення БГКТ.

У радасці перастаем зусім разумець, як мізэрна дапамога Таварыства гэтым гурткам. Падсоўваем ім голы рэпертуар, без элементарнага інструктажа. Адбываюцца летнія курсы, на якія, як на зло, едуць пераважна якраз тыя, што не арганізоўвалі гурткоў і ніколі не будуць іх арганізаваць. Проста, маюць час у гарачае жніво і ўсё. Будзе ўжо паўтара года, калі эстрада «Лявоніха» пачала дапамагаць вясковым гурткам перад усім у спевах і музыцы. Да ўсяго вышэй успомненага трэба дадаць яшчэ адно: пад час апошняга з'езда БГКТ было сказана ўголас перад мнагалікім народам, што за мінулы сезон дапамога Таварыства аматарскаму руху ацэнена на мільён злотых. Ніхто аднак не высвятліў, што пад гэтым вялізным мільёнам трэба разумець кошты ўтрымання хору пры ГП, кошты папулярнай «Лявоніхі» (уборы, штаты, транспарт) і толькі дзесьці ў канцы віднеецца чатырох — пяцілікавая сума, прызначаная гурткам у вёсках (элімінацыі, конкурсы, падарункі).

Хтосьці, прачытаўшы мае словы, здзівіцца: чаго я шукаю прыдзіркі?! А ці ж сам факт масавых канцэртаў «Лявоніхі» не заахвочвае людзей тварыць у сябе мастацкія калектывы?

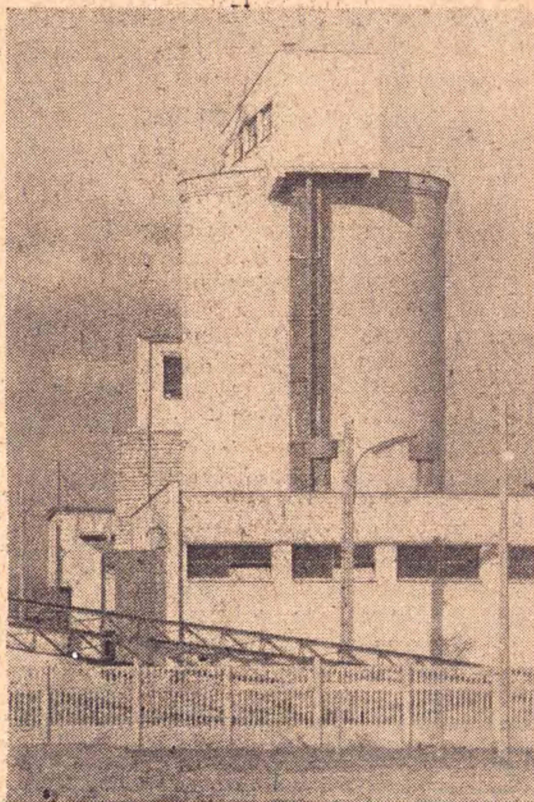
Працяг на стар. 5

НЭЛА ТУЛУПАВА

* * *

Я нікому цябе не аддам,
Нават самай-самай прыгожай...
Я знайду цябе па слядах,
Размінуцца з табой не зможам.
Кожнай стрэчнай табе
дзяўчыне, —
Прыгажуня яна ці не, —
Я усмешку сваю пакіну,
Каб нагадвала пра мяне.
А калі цябе стоміць дзень,
Прытулюся плячом к плячу,
Ты ад стомы не упадзеш,
Зможаш ты апору адчуць!

Я іду па тваіх слядах,
Размінуцца з табой не зможам
Я нікому цябе не аддам,
Нават, самай-самай
прыгожай

Беластоцкі сілікатны завод на Пятрашах пачаў даваць пробную прадукцыю. Пакуль што 40 000 штук цэглы ў дзень.

Уся цэгла адразу выкупліваецца, бо лічыцца добрым, танным і эстэтычным будаўнічым матэрыялам.

(Юр)

У САЙГОНЕ ЗМЕНА ШЫЛЬДЫ

Пасля дзевяці год крывавага тэрарыстычнага ўладарніцтва ў Паўднёвым В'етнаме прэзідэнт Нго Дзінь Дзьем і яго сямейная кліка вымушаны былі адыйсці. Менавіта такое развіццё здарэнняў у гэтай кантраляванай амерыканцамі краіне можна было прадбачыць яшчэ некалькі месяцаў таму назад. І калі гэта не адбылося хутчэй, дык толькі таму, што арганізатары сайгонскага перавароту не мелі адпаведнага наследніка на месца Дзьема. Крыніцы падзення ўрада Дзьема заключаліся ў яго антынароднай, рэакцыйнай палітыцы. Зверская нянавісць да камунізма, які будуецца ў паўночнай частцы В'етнама, папіхала Дзьема ў напрамку праследванняў не толькі левых, але ўсіх прагрэсіўных рухаў грамадства. Узрастаючы тэрор не мог не выклікаць помсты. У Паўднёвым В'етнаме разгарнуўся патрыятычны народны партызанскі рух, які ў апошні час кантраляваў большую частку краіны.

Не могучы расправіцца з партызанамі, Дзьем звярнуўся за гаспадарчай і палітычнай дапамогай да Злучаных Штатаў Амерыкі. Нягледзячы на тое, што было гэта зараз пасля падпісання Жэнеўскага дагавору, Вашынгтон не адмовіў. На працягу 8 год, апрача 5 мільярдаў долараў, выданых на вайну з партызанамі, ЗША выслалі ў Паўднёвы В'етнам 15 тысяч уласных афіцэраў. Кожны дзень вайны ў Паўднёвым В'етнаме каштаваў Амерыцы звыш аднаго мільёна долараў. Забітых на долары не пералічыш. Усё гэта кідае святло на зацікаўленне, з якім Вашынгтон сачыў за ўчынкамі свайго сайгонскага выхаванка.

У апошні час выхаванак гэты ўзбуджаў у ЗША ўсё большае незадавальненне, бо замест таго, каб канцэнтраваць намаганні на барацьбу з камуністычным партызанскім рухам, ён займаўся збіваннем уласнага капітала і завострываў канфлікт паміж каталікамі і будыстамі.

Між часам Дзьем прысвоіў 22 мільёны долараў, якія ў рамках амерыканскай дапамогі мелі быць прызначаны для арміі. Не малыя сумы з гэтай дапамогі загарнула таксама сям'я Дзьема. Варта ведаць, што Дзьем уладарнічаў пры дапамозе сваіх братоў. А было іх нямала. Адзін з іх Нго Дзінь Нью быў шэфам паліцыі і ўсяе гаспадаркі. Другі брат — Нго Дзінь Дгуц — упраўляў унутраным і загранічным гандлем. Трэйці — Нго Дзінь Цан быў губернатарам сярэдняй правінцыі і чацвёрты — Нго Дзінь Тгуц — біскупам гэтай жа правінцыі. Урадуючую кліку дапаўняла жонка шэфа паліцыі, пані Нгу, якая камандавала парламентам, жаночай і маладзёжнай арганізацыямі. Кропляй, якая перапоўніла чарку грамадскай горычы і адсунула амерыканцаў ад клікі Дзьема, быў прыгнёт будыстаў. Вызнаўцы Буды складаюць 90% насельніцтва Паўднёвага В'етнама. Нягледзячы на гэта, Дзьем патураў каталікам, а будыстаў адпіхаў ад высокіх адміністрацыйных і вайсковых пасад. Яны не мелі нават права выконваць сваіх рэлігійных абрадаў. Вельмі галасна на ўсім свеце адбіліся выпадкі самаспалення будыстаў, якія такім страшэнным чынам пратэставалі супраць тыраніі. Увесь народ палаў нянавісцю да крывавага дыктатара. У такім становішчы яго ўлада магла ўтрымоўвацца толькі пры дапамозе 100-тысячнай паліцыі і адборнай прэзідэнцкай гвардыі, да якой прымаліся толькі каталікі. Пераварот даказаў, што нават і гэтыя людзі аказаліся не зусім вернымі Дзьему.

За кулісамі паўднёвав'етнамскага перавароту стаяць, зразумела, амерыканцы, якія дзеля ратавання сваіх пазіцый у гэтай краіне і вядзення больш эфектыўнай барацьбы супроць патрыятычнага партызанскага руху, вымушаны былі адмовіцца ад Дзьема. Зрэшты і сам пераварот праведзены паводле класічных метадаў Пентагона. Калі на рэйдзе Сайгонскага порта закінуў якары VII Амерыканскі флот, афіцэры — будысты маглі без боязі прыступіць да штурму палаца Дзьема. Такое развіццё здарэнняў перакрэслівае ўсе шанцы народа на развіццё дэмакратыі ў Паўднёвым В'етнаме. Новы рэжым, калі нават ліквідуе рэлігійны канфлікт, дык ні ў якім выпадку не адмовіцца ад братабойчай вайны супраць патрыятычных сіл. А гэта азначае, што ў Сайгоне адбылася толькі змена шыльды.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

У АГНІ ЗМАГАННЯ

У сувязі з 40-годдзем Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі орган ЦК КПБ газета «Звязда» апублікавала артыкул, прысвечаны гэтай слаўнай даце. Артыкул змяшчаем з невялікімі скарачэннямі.

Да ўтварэння КПЗБ на тэрыторыі Заходняй Беларусі нелегальна дзейнічалі арганізацыі Камуністычнай партыі (бальшавікоў) Беларусі, Камуністычнай рабочай партыі Польшчы і Камуністычнай партыі Літвы. Справа ўзмацнення рэвалюцыйнай барацьбы, умацавання сувязей з рэвалюцыйным рухам у Польшчы і ў Заходняй Украіне настойліва патрабавала стварэння на заходнебеларускіх землях адзінай Камуністычнай партыі. Гэта пытанне было разгледжана на II з'ездзе Камуністычнай рабочай партыі Польшчы, які праходзіў у верасні — кастрычніку 1923 года. З'езд прыняў рашэнне аб стварэнні на тэрыторыі Заходняй Беларусі нацыянальнай камуністычнай арганізацыі ў саставе Камуністычнай партыі Польшчы.

У канцы кастрычніка 1923 года ў Вільні нелегальна адбылася першая ўстаноўчая канферэнцыя прадстаўнікоў існаваўшых на тэрыторыі Заходняй Беларусі партыйных камітэтаў. Яна прыняла рашэнне аб стварэнні Камуністычнай партыі Заходняй Беларусі і выбрала Цэнтральны Камітэт. Выдатную ролю ў стварэнні КПЗБ, а таксама ў яе дзейнасці ў наступныя гады адыгралі А. Данялюк (Стэфанскі), С. А. Мерценс (Скульскі), А. С. Славінскі (Качароўскі), С. Т. Мілер (Шлёмка), І. К. Лагіновіч (П. Корчык), А. В. Канчэўскі, Л. Н. Аранштам, Н. С. Арэхва, А. М. Розенштайн, М. А. Блінчыкаў, І. Ф. Семенікоў і іншыя.

З самага пачатку сваёй дзейнасці КПЗБ была партыяй непрымірымай класавай барацьбы, яна адстойвала карэнныя інтарэсы працоўных. Камуністы ішлі на чале масавага забастовачнага руху рабочых, арганізавалі барацьбу сялян за зямлю.

Пад кіраўніцтвам КПЗБ не раз праходзілі забастоўкі пралетарыяту Беластока, Гродна, Вільні, Ліды, Пінска, лясных рабочых Белавежскай пушчы за павелічэнне заработнай платы, скарачэнне рабочага дня і іншыя надзённыя патрабаванні.

У апошнія передваенныя гады КПЗБ, як і ўся КПП, разгарнула вялікую работу па стварэнню шырокага народнага фронту барацьбы супроць нарастаючай пагрозы фашызму і вайны. У гэтых адносінах вялікае значэнне мелі рашэнні II з'езда КПЗБ, які адбыўся ў маі 1935 года. Праграма барацьбы з чорнымі сіламі фашызму, выпрацаваная партыяй, знайшла шырокую падтрымку сярод працоўных. Аб гэтым сведчаць масавыя рэвалюцыйныя выступленні працоўных у 1935 — 1937 гг.

У 1925 годзе пад непасрэдным уплывам КПЗБ узнікла легальная масавая арганізацыя пад назвай «Беларуская сялянска - рабочая грамада». За кароткі час грамада ператварылася ў магутную рэвалюцыйную арганізацыю сялян, якая налічвала ў сваіх радах больш як 100 тысяч членаў. Урад Пілсудскага ў пачатку 1927 года бязлі-

(Працяг на стар. 4)

Хроніка

■ 29 кастрычніка прыехаў з візітам у нашу краіну славуты савецкі вучоны «бацька савецкіх спадарожнікаў» — прафесар Леанід Сядоў.

■ 29 кастрычніка выехала ў Алжыр польская ўрадавая дэлегацыя на чале з міністрам замежных спраў Адамам Рапацкім. Дэлегацыя ўдзельнічала ў святкаваннях 9-тай гадавіны алжырскай рэвалюцыі.

■ 29 кастрычніка прыбыла ў Парыж на запрашэнне ЦК ФКП дэлегацыя КЦ ПАРП пад кіраўніцтвам члена Палітбюро — Эдварда Охаба.

■ 1 лістапада ў СССР выстрэлены кіруючы касмічны апарат «Палёт 1».

■ 1 лістапада ў Сайгоне (Паўднёвы В'етнам) быў звержаны крывавы дыктатар Дзьем. Уладу ў свае рукі ўзяла вайсковая юнта.

■ 3 лістапада ў Маскве ўзяла шлюб пара савецкіх касманаўтаў Валя Церашкова і Андрыян Нікалаеў.

■ 28 і 29 кастрычніка прабывалі на Беласточчыне дырэктар Інстытута гісторыі партыі ЦК КПБ у Мінску Ніна Каменская і працаўнік гэтага Інстытута Вера Давыдава. Яны, між іншым, сустрэліся з вучнямі агульнаадукацыйных ліцэяў у Бельску і Гайнаўцы, а таксама з актывістамі БГКТ у Беластоку.

■ 30 кастрычніка пабывалі на Беласточчыне (у сувязі з днямі савецкай культуры і навукі) І-шы сакратар пасольства СССР у ПНР Аляксей Шлеенка і саветнік пасольства Васіль Аўчароў.

■ 2 лістапада ў Беластоку створаны Ваяводскі камітэт па святкаванню Дня Настаўніка. Камітэт узначальвае І сакратар КВ ПАРП Аркадзь Лашэвіч.

■ 2 лістапада ў сувязі з 25-ай гадавінай дзейнасці Стронніцтва Дэмакратычнага ў Беластоку адбылася ўрачыстая акадэмія. Прысутнічала член прэзідыума ЦК СД, намеснік міністра вышэйшай адукацыі — Яўгенія Красоўская.

■ 2 лістапада ў Маскве адбылася прэм'ера першага шырокаэкраннага, каляровага, стэрэафанічнага, трохпамяровага кінафільма «Зечар у Маскве». На такі фільм глядзіцца праз спецыяльныя акуляры.

Спорт

На футбольным паўфінішу без перамен

Развіталіся мы з восеньскім кругам футбольнага чэмпіяната ў III лізе. Абмяркоўваючы сёлеташнія гульні, трэба перш за ўсё адзначыць, што і надалей не відаць узросту ўзроўню. І надалей мінусы ў выглядзе катастрафальнага становішча ў падрыхтоўцы і дрэннай працы з моладдзю не былі элімінаваны. Трэнерскія кадры на Беласточчыне далёкія ад сярэдніх, а што горшае — 5 III-лігавых клубаў не мае наогул трэнераў ці інструктараў. Хто тады мае вучыць новых узораў гульні, тэхнікі, хто мае кіраваць доўгахвалёвым вучэбным цыклам? Таму надалей на нашых стадыёнах мыназіралі ў футбалістаў адсутнасць тэхнікі і хаатычную гульню без ніякай тактыкі.

У Мазура з'явіліся новыя сапернікі — Гусар, Гвардыя і Влукняж. За плячыма чацвёртага заўзятае спаборніцтва вядуць ЗКС, Скра і Ожэл. Амаль усе гэтыя каманды прадстаўляюць вельмі падобны да сябе ўзровень гульні, а розняцца толькі стылем.

Цяжка цяпер прадбачыць, хто займе 2 і 3 месцы. Мінімальныя розніцы ў ачках паміж шматлікімі камандамі нічога дакладнага не гавораць. Гэты факт напэўна парушае спакой — хоць да вясны шмат яшчэ часу.

Падобны неспакой будзе спадарожнікам каманд, якія акупавалі ніжнія раёны табліцы (Вігры, ЛКС, Агніска, Сокул). Апошняя каманда — Сокул мае 4 ачкі, а ЛКС, які займае 10 месца — 6 ачкоў.

Аб лёсах усіх каманд вырашаць вясеннія баі. Трэба тады пажадаць футбалістам, каб як найлепш выкарысталі перапынак, каб, нарэшце, заслужылі на пахвалу. Да сустрэчы ў сакавіку!

Л. Тарасевіч

— Прозвішча?
— Панцелееў Рыгор Яфімавіч.
— Камуніст?
— Барані Бог.
— Дзе вы працуеце?
— Па паперах я лічуся аж за Калымой.
— Што значыць вы лічыцеся за Калымой?
— Дык я там пры леспрамгасе.
— Кім?
— Вартаўніком.
— А тут вы як апынуліся?
— Родны брат у мяне тут памёр, і я ад яго атрымаў у спадчыну домік з садам і агародам.
— Калі памёр ваш брат?
— Дзевятага лютага гэтага года.
— Вы сюды прыехалі калі?
— Чатырнаццатага сакавіка.
— Праз месяц пасля смерці брата?
— Ну але! Да мяне ж вестка аб смерці тры тыдні ішла. Факт. Вы ведаеце, дзе тая Калыма!
— А чаму вы раней не жылі тут з братам?
— Яго жонка, царства ёй нябеснае, цярпець не

9

магла мяне. А тыя далёкія месцы я не сам выбіраў.
— Як гэта не сам?
— Дык мяне, выбачайце, саслалі...
— За што ж гэта?
— Як вам сказаць... Працаваў я на лесазаводзе пад Казанню. І раптам пажар, завод згарэў. НКВД, зразумела тут як тут. Шкодніцтва, гавораць. І нас, хто ў тую змену працаваў, у ссылку.
— І вас судзілі?
— Куды там. Папыталі вось, як вы цяпер. А потым адразу ў поезд, у вагон з кратамі, і ту-ту...
— У вас ёсць пасведчанне?
— НКВД, пане начальнік, не пасведчанні даваў, а тэрміны. Я свой тэрмін яшчэ два гады назад адбыў. Жыў там ужо па вольнай.
— Што думаеце тут рабіць?
— Гандальком займуся. Народ гаворыць, што па-новаму, па-вашаму значыць, парадку гэта можна. Ці хлусяць людзі?
— Чаму хлусяць? Але што вы будзеце прадаваць?
— Рознае. Вайна ж расцярусіла людское дабро. Хто мае нешта прадаць, а хто тое і патрабуе. А я тут як тут. Камісія, адным словам, але не як-небудзь там налева, а па закону, згодна з патэнтам. Таму я і да вас прыйшоў.
— Так... так... Значыць, калі памёр ваш брат?
— Дзевятага лютага гэтага года.
— А калі вы прыехалі сюды?
— Я ж сказаў: чатырнаццатага сакавіка.
— Вось тут, Бабакін, мне здаецца, вы робіце па-

10

мылку. Дату смерці брата вы павінны ведаць назубок — з гэтым звязана ваша шчасце. А вось дату свайго прыезда сюды так дакладна называць не варта. Тут лепей сказаць: у сярэдзіне месяца. Так будзе больш натуральна.

— Чаму, таварыш падпалкоўнік? Дык для яго і дата прыезда звязана з тым жа шчасцем. У гэты дзень ён упершыню ўбачыць спадчынны дом.

— Падумайце, Бабакін, падумайце. Дык хто Панцелееў? Тупаваты і цёмны тып. Для яго кожная дата — гэта лічба, арыфметыка. Падумайце аб гэтым. Далей. Выкіньце славечка «факт». Яно не з лексікона Панцелеява.

— Улічу, таварыш падпалкоўнік.

— Не думаць аб такіх дробязях нельга. А наогул добра. Правільна, што ў яго няма вялікай злосці на НКВД. Дык сапраўды, ніякай асаблівай трагедыі з ім не здарылася. Працаваў на лесазаводзе пад Казанню, а трапіў на поўнач у леспрамгас. Мо', яму на новым месцы нават ляпей стала. І з пасведчаннем з НКВД вы прыдумалі здорава. Пабольш такіх вось знаходак.

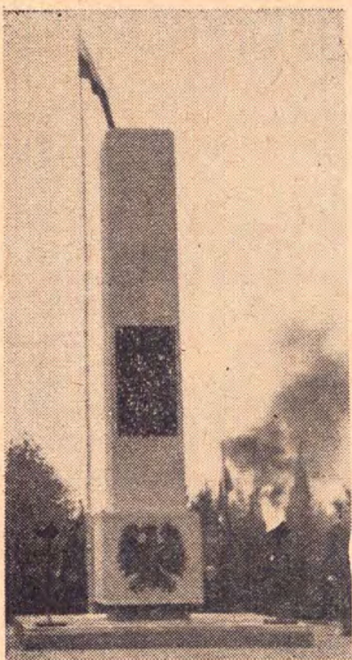
Падпалкоўнік Маркаў аглядзеў Бабакіна. — І знешні выгляд ужо наблізіўся да нормы, толькі вось барודка надта акуратная.

— Адрасце. — Бабакін кіўнуў цераз плячо. — Што на фронце?

— Дрэнна... — Падпалкоўнік Маркаў падыйшоў да вісячай на сцяне мапы і паклікаў да сябе капітана Бабакіна. — Вось ужо дзе яны. Канчаткова зацверджана: наша база будзе вось тут.

11

© PDF: Kamunikat.org 2024
© Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

У лесе за вёскай Бжазова-Антоне стаіць вось гэты помнік. Славіць ён памяць міліцыянераў і байцоў УБ, загінуўшых тут 17 год таму ў барацьбе з бандай Бурага. Помнік са сваіх добразхвотных складчын паставіла насельніцтва цяперашняга Лапскага павета.

ЗАГІНУЛІ ЯК ГЕРОІ

«На тэрыторыі гміны Пасвентнэ паявілася банда. Праўдападобна Бурага.» Начальнік павятовай пляцоўкі войск унутранай бяспекі капітан Хроста яшчэ раз прачытаў паведамленне. Не, вядомасць яго не здзівіла. Нездарма ж працаўнікі дзяржаўнай бяспекі і міліцыянеры Высока-Мазавецкі павет называлі Мексікай. На 10 міліцэйскіх камендатур банды́ты не здолелі дабрацца толькі да адной, у самым Высока-Мазавецку. А Буры? Стары знаёмы.

Асабліва праславіўся зверствамі ў Бельскім павеце, паслаўшы з дымам 7 вёсак. Відавочна, з'явіўся тут адпачыць, папоўніць свае сілы. Шмат страціў сваіх людзей у сутычцы пад Арловам 16 лютага 1946 года.

Тры самаходы імчацца поўным ходам. Вязуць міліцыянераў і байцоў бяспекі. Разам каля 40 чалавек. Заданне: ліквідаваць паявіўшуюся банду! Вось ззаду асталася вёска Бжазова - Антоне. Набліжаецца лес. І раптам з абодвух бакоў і ззаду смяротны агонь кулямётаў і аўтаматаў. Поўная нечаканасць. Няма часу наладзіць сенсоўную абарону. Бандыты штурмуюць на конях. Некалькі міліцыянераў прабіваецца ў вёску Саколы. Алярмуюць павет і ваяводства.

Страляніна ўсё яшчэ не спыняецца. Пасля некалькіх гадзін міліцыянеры і салдаты ўнутранай бяспекі збіраюцца разам, шукаюць адзін другога. Няма амаль палавіны таварышоў. Прыходзіць дапамога з Беластока і Высока-Мазавецка. Рота салдат два дні гоніць бандытаў. 25 чалавек Бурага гіне, 20 здаецца ў палон. У рукі міліцыянераў трапляюць дакументы банды. Дазваляюць яны ліквідаваць бандыцкую сетку. Буры і другія важакі трацяць грунт сваёй дзейнасці ў гэтай аколіцы.

Міліцыянеры і байцы бяспекі знаходзяць у лесе сваіх таварышоў, якія не змаглі вырвацца з засады. 16 сябраў ляжаць мёртвымі. На іх целах сляды страшэнных катаванняў. Некаторых, як шафёра Віллі Людзкінда або каменданта міліцэйскай камендатуры з вёскі Саколы, немагчыма было распазнаць.

Загінулі, як каля шасці тысяч іншых найлепшых сыноў радзімы на Беласточчыне, як звыш 20-ці тысяч у цэлай краіне. Сваім жыццём заплацілі за наш спакой і дастатак.

Рука народнай справядлівасці дасцігла Бурага і дзесяткі яму падобных.

Загінуўшых міліцыянераў і салдат бяспекі ўспамінаем як герояў. Толькі сваім героям народ ставіць помнікі.

В. Рудчык

Фота аўтара

На ўрачыстасць ад... помніка, якая адбылася 20-га кастрычніка г.г., прыбылі з Беластока прадстаўнікі партыйных і адміністрацыйных устаноў.

Цяпер банд няма, але міліцэйская служба не менш адказная. Міліцыянеры салдацкім салютам аказваюць пашану сваім загінуўшым таварышам.

25 ГОД

ПЛЁННАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

У нашай краіне існуюць цяпер тры палітычныя партыі: Польская Аб'яднаная Рабочая партыя, Аб'яднанае Людовае Стронніцтва і Стронніцтва Дэмакратычнае, якое адзначае зараз 25-ую гадавіну свайго існавання. Узнікла яно дарогай аб'яднання т. зв. дэмакратычных клубаў, якія згуртоўвалі людзей, перш за ўсё інтэлігентаў, выступаючых супраць фашызацыі Польшчы даваенным урадам. Першы такі клуб быў заложаны прафесарам Мечыславам Міхаловічам у Варшаве 16 кастрычніка 1937 года і таму гэтую дату СД успрымае як пачатак свайго існавання.

Вайна не дазволіла Стронніцтву шырэй разгарнуць дзейнасць. Аднак на першых асвабоджаных ад акупанта раёнах краіны інтэлігенты - дэмакраты аднаўляюць сваю дзейнасць. Стаяць яны за Польшчу без капіталістаў і памешчыкаў. У той час, калі вырашаўся лёс краіны, такое становішча СД мела грамаднае значэнне для далейшага развіцця Польшчы. Вакол СД згуртоўваліся праўнікі, настаўнікі і другія інтэлігенты. Словам — людзі з адукацыяй, людзі патрэбныя для ўстанаўлення новай дзяржаўнай адміністрацыі. Вось для прыкладу: першым прэзідэнтам горада Беластока быў Віталд Венцлік, які крыху пазней узначальваў Прэзідыум ВРН. Куратарамі Беластоцкай школьнай акругі з'яўляліся Карл Стшалкоўскі, Яўгенія Красоўская (цяпер яна намеснік міністра вышэйшай адукацыі і пасол у Сейм), Уладзіслаў Акушка (цяпер ён намеснік дырэктара Саюза рамесных палат). Намеснікам беластоцкага ваяводы быў Вацлаў Бялкоўскі. Бельскім староствам (якое абымала тры цяперашнія паветы) кіраваў Эдвард Залеўскі. Гэта толькі некаторыя прозвішчы з багатага рэестру людзей — членаў СД, якія ў гэтыя першыя

(Працяг на стар. 4)

З жыцця БГКТ

Сяброўская сустрэча

Гэтая сустрэча нічым не напаміна́ла рознага роду сходаў. Найбольш трапна было б параўнаць яе з нейкім сямейным святам. Гаспадар — праўленне гайнаўскага аддзела БГКТ запрасіў да сябе гасцей на скромны пачастунак.

А госці — хто яны? Гайнаўшчане. Вось Анастасія Тропак і Сцяпан Магаленка — дырэктары гайнаўскіх ліцэяў. На другім канцы стала Станіслаў Кастэра — кіраўнік аддзела культуры і асветы ПРН. Пасярэдзіне — Ян Сычэўскі, прадстаўнік Саюза польскіх настаўнікаў у Гайнаўскім павеце і інш.

Доўгае палатно састаўленых сталоў расцягнулася ад сцяны да сцяны. Усіх гасцей не пералічыш.

З якой нагоды прадстаўнікі гайнаўскіх школ, устаноў і прадпрыемстваў сабраліся ў сядзібе гайнаўскага аддзела? Якой мэце была прысвечана гэта сустрэча?

Нагоды ніхто афіцыйна не ўстанаўліў. Але выявілася яна ў сяброўскай шчырай атмасферы. Больш дакладна пазнац-

(Працяг на стар. 5)

УВАГА

НАСТАЎНІКІ І ВУЧНІ!

«Дом кніжкі» атрымаў з БССР «ПАДРУЧНІК БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ» Жыркевіча ч. II (сінтаксіс). Для класаў VII і VIII. Падручнік можна купіць ва ўсіх кнігарнях «Дому кніжкі» ў вашых паветах.

Атрымана таксама пэўная колькасць хрэстаматый па беларускай мове для VIII класа. (п)

— Калі вы туды прыбудзеце?

— Мы рушым, калі іх войскі пойдуць далей на ўсход. Урэшце, трэба ўпэўніцца, што нашы даныя правільны і «Сатурн» размяшчаецца менавіта ў нашым горадзе.

— А калі не, таварыш падпалкоўнік?

— Тады давядзецца на хаду перастрайвацца. Яшчэ раз, Бабакін: пакуль да вас не прыдуць нашы людзі, вы нічым, апрача сваёй таргоўлі, не займайцеся. Ад трываласці вашага ўраста́ння ў горад залежыць вельмі шмат. На першым этапе аперацыі ваша карма на рынку — галоўны вузел маёй сувязі са ўсімі, хто акажацца ў горадзе. Галоўны і адзіны.

— Разумею, таварыш падпалкоўнік. Буду толькі прыглядацца да людзей.

Маркаў павярнуўся да яго:

— Вы чулі? Я паўтараю: абсалютна нічым.

— Зглузду можна з'ехаць, таварыш падпалкоўнік! — ціха сказаў Бабакін. — Сядзець злажыўшы рукі, калі навокал...

— Калі вы сур'ёзна, зараз жа падайце рапарт.

Бабакін выцягнуўся. Падпалкоўнік кінуў на яго сярдзіты позірк і, павярнуўшыся да стала, уключыў радыё. Пачуўся аркестр. «Талерка» не магла працусціць яго праз сябе, яна хрыпела. Маркаў раздражнена выдзернуў штэпсель.

З таго дня, калі Маркава назначылі кіраўніком аператыўнай групы, якой давядзецца дзейнічаць у глыбокім тыле ворага, ён часта ўпадаў у такі раздражнены, амаль някіруемы стан. Вось, калі ласка,

12

выявілася, што ў яго ёсць нервы, з якімі ён не можа справіцца.

Калі Маркаў павярнуўся зноў да Бабакіна, той працягваў уважліва разглядаць карту.

— Словам, чакаць, таварыш Бабакін, — як толькі мог спакойна, сказаў Маркаў і вярнуўся да стала.

— І год чакаць? — весела спытаў Бабакін.

— Два! Дзесяць! Чакаць! — паўтарыў Маркаў.

Зазваніў тэлефон. Маркаў схапіў трубку.

— Слухаю... Ясна... Ён тут...

Маркаў палажыў трубку і паглядзеў на Бабакіна.

— Неадкладна на аэрадром. Загад камісара дзяржбяспекі Старкова.

Бабакін выцягнуўся.

— Ёсць!

— Жадаю вам поспеху. Да пабачэння.

— Праз дзесяць год? — засмяяўся Бабакін. — Калі можна, хоць крышку раней.

Маркаў глядзеў на яго здзіўлена: няўжо ў гэтага чорта няма нерваў?

Бабакін выйшаў. Крыху пачакаўшы, выйшаў і Маркаў. На калідоры сустрэў камісара дзяржбяспекі Старкова.

— Бабакін адправіўся? — спытаў Старкоў.

— Толькі што. Я да вас, таварыш камісар.

— Цяпер не магу. Вось, паехалі са мной. Зла́вілі яшчэ адну птушку з таго ж гнязда. Па дарозе і пагаворым...

13

Машыну вёў Старкоў. Ехалі моўчкі. Толькі калі ўжо вырваліся на шырокую акраінную вуліцу, Старкоў сказаў:

— Я сёння ноччу яшчэ раз прагледзеў дас'е на кіраўнікоў і працаўнікоў абвера. Акадэмікі! На шыях крыжы за Францыю, за Чэхаславакію, за Іспанію, за Польшчу. Заўважце сабе, Канарыс каля сябе дурняў не трымае. І ва ўсіх бандыцкіх справах Гітлера разведка — першая справа. Ён кідае яе ў асуджаную краіну, як галуны ў малако. І малако ў адзін момант скісае. А кага мы з вамі супраць гэтых акадэмікаў выстаўляем? Скажам, у вашай групе. Рудзін — хлапец з патомнай рабочай сям'і. Краўцоў — усяго сем год назад пас быдла ў калгасе. Той жа Бабакін: уся яго акадэмія — гэта завод, камсамол і армія.

— Менавіта, — іранічна пацвердзіў Маркаў.

— Але ёсць, Міхаіл Сцяпанавіч, адно «але»... Усе яны камуністы!

Маркаў уздыхнуў.

— А ўсё ж не думаў я, ідучы ў органы, што мне давядзецца такое. Вы разумееце, гэта страх не за сябе.

— На жаль, Міхаіл Сцяпанавіч, становішча ў нас з вамі безвыхаднае. Назваліся чэкістамі — лезь у небяспечныя і нялёгкія справы. Але ўсё на нашай грэшнай планеце, у тым ліку і самае незвычайнае, здзяйсняюць людзі. Ну, хопіць аб гэтым. Выявіў нервы? Таксама добра. Цяпер вы ведаеце, дзе яны, і можаце імі кіраваць...

Працяг за тыдзень

14

25 ГОД ПЛЁННАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

(Працяг са стар. 3)

цяжкія гады актыўна і самааддана дапамагалі Польскай Рабочай партыі ўстанаўляць на Беласточчыне новыя парадкі.

Гэта было калісьці, у першыя цяжкія гады ўстанаўлення народнай улады ў Польшчы. А цяпер?

Гурткі СД існуюць у кожным павеце Беласточчыны. Згуртоўваюць яны перш за ўсё інтэлігенцыю і рамеснікаў. Што робіць? Возьмем для прыкладу Цехановец у Сямяціцкім павеце і Прасткі ў Элцкім. Гурток СД у Цехановцу налічвае 36 членаў. Усе яны з'яўляюцца членамі Таварыства прыхільнікаў цеханавецкай зямлі. Больш таго. Гэтае Таварыства было арганізавана па іх ініцыятыве. Кіраўнік школы, настаўнік Ушынскі разам з другімі членамі СД прыступілі да арганізацыі музея старых сельскагаспадарчых прылад у Цехановцу. Гурток наладзіў аматарскі тэатр, які наведаў амаль усе навакольныя вёскі.

У Простках асабліва актыўна дзейнічаюць радныя — члены СД. Па іх закліку і пры іх выдатнай дапамозе ўпарадкавана бібліятэка, наладзілі маленькую чытальню, абгарадзілі дзіцячы сад, заапекаваліся забытымі магіламі салдат.

Не менш актыўнымі з'яўляюцца гурткі СД у Элку, Сувалках, Сейнах і ў другіх мясцовасцях. Актывізацыя жыцця, ліквідаванне гаспадарчага занападу малых гарадоў і пасёлкаў, развіццё рамесніцтва і другіх паслуг — гэта асноўныя мэты, вакол якіх згуртоўваецца праца СД.

Жадаем Стронніцтву Дэмакратычнаму яшчэ лепшых дасягненняў.

В. Гудчык

Два гады таму назад мы змясцілі ў «Ніве» інтэрв'ю з маладым варшаўскім празаікам Яўгеніем Кабатцам (глядзі «Ніва», №43, 22.X.1961). Нашую ўвагу звярнула беларуская тэматыка ў паасобных яго апавяданнях. У час размовы выявілася, што Я. Кабатц сваё дзяцінства і юнацкія гады правёў у беларускім асяроддзі на Гайнаўшчыне. Сёння ізноў вяртаемся да гэтага пісьменніка, каб адзначыць яго пераклад на польскую мову аповесці таленавітага беларускага аўтара Васіля Быкава п.з. «Трэцяя ракета». Пераклад з'явіўся сёлета ў выданні Дзяржаўнага выдавецкага інстытута ў Варшаве. Гэта несумненна каштоўная навінка. Каштоўная перш за ўсё высокамастацкім перакладам Я. Кабатца, які патрапіў дасканала ўзнавіць усё напружанае дзеянне твора, яго глыбокі ідэйны змест.

Васіля Быкава зараз добра ведаюць на Беларусі як аўтара двух іншых апавяданняў — «Жураўліны крык» і «Здрада». Гэты пісьменнік, якому зараз 39 год, з'яўляецца па прафесіі журналістам. У час Вялікай Айчыннай вайны знаходзіўся на фронце. Яго літаратурным дэбютам былі апавяданні, тэмы да якіх пачэрпнуў са сваіх багатых і цікавых ваенных перажыванняў. Падзеі ваенных год ляглі і ў аснову аповесці «Трэцяя ракета».

„Трэцяя ракета" на польскай мове

Гэта выключна хвалюючы і займальны твор. У ім мы з'яўляемся сведкамі сутыкнення характараў людзей — простых савецкіх байцоў, засеўшых у невялічкім акопе на перадавой. Яны прымаюць на сябе жорсткі ўдар танкавай калоны гітлераўскіх войск, праходзячы праз неймаверныя выпрабаванні жудаснага, няроўнага змагання з ненавісным ворагам. Усё дзеецца адны толькі суткі. А колькі ж тут багацця думак, застаўляючых чытача глыбока разважыць лёс людзей у суровы час вайны.

Усе байцы, акрамя аднаго, гінуць на перадавой. Гіне разам з імі маладзенькая медсястра Люся, што кінулася, нягледзячы на пякельны бой, ратаваць таварышаў. Застаецца ў жывых адзін Лазняк, які выконвае прысуд над нахабным, з агіднай мараллю байцом Задарожным, страляючы ў яго ва ўпор з ракетніцы апошнім трэцім снарадам. У самы разгар бою яфрэйтар Папоў паслаў Задарожнага на камандны пункт за дазволам пакінуць пазіцыю. Той тым часам думаў толькі аб сваёй шкуры і, лёгка паранены, прасядзеў бестурботна ў тыле.

У Я. Кабатца ёсць аповесць «Нейтральная паласа». Таксама суровы ваенны час, таксама сутыкненне чалавечых характараў і напружанае да крайнасці дзеянне. Мусіць таму і невыпадковы выбар для перакладу аповесці В. Быкава «Трэцяя ракета».

М. Канапацкі

Капітальныя рамонты ў Гайнаўскім павеце

Гадавы план укладаў на капітальныя рамонты жыллёвых дамоў складае 1 200 000 зл. За мінуўшыя 8 месяцаў выдана ужо на рамонты 626 000 зл., г. зн. выкарыстана 52%. За гэтыя грошы план прадугледжваў рамонты ў 6 будынках. У 2 з іх ужо рамонты закончаны, а ў двух другіх — працягваюцца.

Сярэднія кошты рамонту аднаго будынка складаюць 200 000 зл. Гэта вельмі вялікі выдатак, эфект у параўнанні з коштамі — малы.

У 1964 годзе плануецца выдаць на капітальныя рамонты 1 млн. зл. За гэтыя грошы будуць адрамантаваны 3 будынкі (46 пакояў). І тут ужо рамонт аднаго пакоя будзе каштаваць 21.740 зл., а аднаго будынка 330 000 зл.

На рамонт камунальных устройстваў плануецца выдаць 1.100 тыс. зл. На направу вуліц прыпадае 800 тыс. зл., з чаго 86,9%, г.зн. 782.600 зл. ужо выкарыстана. Гэтыя сродкі прадугледжаны на рамонт вул. Варынскага, на будову заезду для машын і астраўка бяспекі на вул. М. Бучка і на закладку тратуара на вул. Ліповай.

У 1964 годзе за суму 1200 тыс. зл. плануецца заасфальтаваць вуліцы Варынскага і М. Бучка ў Гайнаўцы і забрукаваць вул. Ліповую.

На капітальныя рамонты школ у 1963 годзе было прызначана 500 000 зл., з якіх выкарыстана 316 000 зл. Адрамантаваны школы ў Нарве, Васьках, Новым Беразове, а ў Тэрэмісках у сувязі з недахопам рабочай сілы рамонт адкладзены.

На 1964 год таксама вызначана на рамонты школ сума 500 000 зл. Плануецца адрамантаваць школы ў Барысаўцы, Махнатым, Сацах і нараўскі дзіцячы сад.

На капітальныя рамонты пляцовак аховы здароўя ў 1963 годзе прызначана 800 тыс. зл., выкарыстана — 233.200 зл. Пры рамонце бальніцы

(Працяг на стар. 7)

НОВАЯ ШКОЛА

Коштам каля 2.120.000 зл. у Кленіках, Гайнаўскага павета, будзе пабудавана новая трохпавярховая школа з агульнай паверхняй 1259 кв. метраў.

Юр.

З ПІСЕМ ЗЕМЛЯКОЎ

ЖЫВУЦЬ ЯКУБ З НІНКАЮ

Сама ведаеш, Надзя, што цяпер усюды смяюцца людзі з таго, хто за багацтвам гоніцца або за гектарамі прападае невядома пашто. Аграном часамі заедзе да нашай вёскі і кліча ўсіх на сход увечары да школы. Ідуць, бачу, старыя і малыя паслухаць ягонай парады спрактыкаванай. Бабы, што праўда, не ходзяць, адно дзяўчаты адважнейшыя бягуць з кавалерамі да кампаніі. Кожны мужчына хоча меншай працай карысць большую мець і штучнымі гнаямі выручыцца. Ды, кажуць, няма іх замнога, гаспадары на галовах хапаюць гэтыя гнаі ў мяшках, пакуль яшчэ паспеюць з вагонаў выгрузіць на станцыі.

А, от, Якуб, сусед наш, такі паўлюдак, што і загаварыць да яго страшна. Маўчыць, не аказваецца, заняты разам з Нінкаю, жонкаю сваёю, на дваццаці гектарах зямлі гаравітай. У іх хата не хата, хлеў не хлеў. Нічагуткі не маюць, ні кала-ні двара, нат' плоту не паставілі. Толькі і знаюць гвалтам грошы запасіць, усё роўна бы голад нейкі маецца надысці ці бяда другая?! Брудныя яны, нямытыя мабыць ад жаніцьбы, іхнія рукі і ногі чорныя — прачорныя, аж палопаўшыя. Хіба нідзе на свеце нашым не напаткаеш людзіны больш запушчанай і вашывай ад іх, горш жывіны вядуць сябе...

Аднаго разу, зімою мінулаю, паўстыдзіўся Якуб людскіх выгавараў ды прыняў да хаты жончыну сястру бяздомную, старую паненку, Ядохія імя ёй. Узялася яна, бедная, парадкі наводзіць збольшага і ў гаспадарцы рук не пакладаць, каб адзякаваць ласцы Якубавай і сястры Ніны, што, пэўна, заступілася за яе. Дзівавалі мы, колькі гэта Ядохія напрацуецца, а вытрымалая баба яна на рэдкасць! Слуба настане — Ядохія і ў хапе ўсенька паробіць ды Якубу памагае пры рабоце мужчынскай, цяжкай. Лета надыдзе — Ядоха і ў полі працуе, не адгінаючыся, і ў кухні яды нагатуе, і пры нядзелі ўсю хату прыбярэ, прычысціць, смурод выветрыць. Нінка з Якубам усяго і ведалі аб гаспадарскіх палетках думаць і над тым, дзе б тут яшчэ з пару гектараў дакупіць можна?

Думалася мне, Надзя, што Нінцы з Якубам таго і трэба, каб з Ядохіі парабка мець. Аднак выйшла іначай. Яны прагналі рана ў аўторак яе прэч на вуліцу, павыкідалі за парог Ядохіны якіясьці скруткі. Але перад гэтым яшчэ папамучылі Ядохію, іншы раз проста голадам марылі, у каморы замыкалі. Цярпела адзінокая, бо куды ж мела пайсці адна ў людзях пры сястры такой звераватай. Так і быць, што Нінка набухторыла Якуба процiў Ядохіі, каб часам тая не спадабалася яму, і ў мазгах не перавярнулася мужыку на старасць дагары. Трымаецца Нінка за Якуба з гектарамі, шчэміць кулакі аберуч. Вунь, у людзей даўным-даўно бульба пакопана, у скляпы павожана, а на Якубавых палосках стаіць чуць ні цэлая, напалову невыбіраная. Не паспелі...

Да іх ніхто не пойдзе ў работнікі, бо гнаць то наганяюць за ўвесь дзень халодны, але плату трэ' сілаю вырываць нават пра абед не пытаючы. Таму яны самі, удваіх, абрабляюць да ўпаду, ад світання да змяркання, ад Вялікадня да Каляд зацягнуць работу, аруць свае поле пакуль маразы не прышпараць. Ўласным! пальцамі кажнюткую грудку баразны перавернуць, але трактара або сеялкі не ноймуць, не. Нінка енчыць, што лішні выдатак машын на палоскі навалачы, прытым бензінам намурудзіць наўкруг.

А што бульба нявыкапаная частагуста зімуе, дык гэта ні лішні выдатак?

Адоль Кастрыца

(Працяг са стар. 2)

тасна разграміў гэту арганізацыю, кінуў у турму многія сотні яе актывістаў, у тым ліку кіраўнікоў Б. А. Тарашкевіча, С. А. Рак-Міхайлоўскага, П. В. Мятлу і П. П. Валошына.

Аднак і пасля гэтага барацьба сялян супраць памешчыкаў і антынароднай палітыкі ўрада не спынялася.

Для мабілізацыі мас КПЗБ шырока выкарыстоўвала легальны і нелегальны друк.

У ходзе рэвалюцыйных баёў КПЗБ, нягледзячы на цяжкія ўмовы падполля, расла і ўмацоўвалася арганізацыйна. Калі да стварэння партыі камуністычныя арганізацыі на тэрыторыі Заходняй Беларусі налічвалі каля 500 членаў, то ў пачатку 30-х гадоў іх колькасць узрасла да чатырох тысяч чалавек. Акрамя таго, у турмах пастаянна знаходзілася больш як 3 тысячы членаў КПЗБ. За КПЗБ ішлі, яе падтрымлівалі шырокія працоўныя масы Заходняй Беларусі.

КПЗБ паслядоўна выхоўвала масы ў духу пралетарскага інтэрнацыяналізму і салідарнасці з працоўнымі ўсіх краін. У 1936—1938 г.г. КПЗБ разгарнула шырокую кампанію салідарнасці з народам рэспубліканскай Іспаніі, які змагаўся з фашызмам. У гарадах і вёсках, на прадпрыемствах і ў прафсаюзах збіраліся грошы ў фонд дапамогі іспанскаму народу, праводзілася кампанія пасылкі добраахвотнікаў у рады рэспубліканскай арміі.

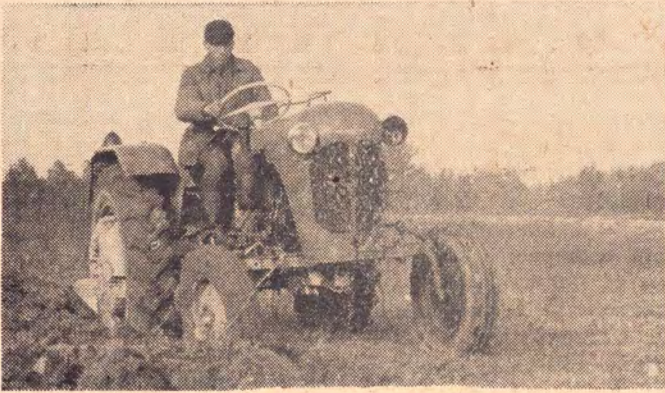
У АГНІ ЗМАГАННЯ

Летам 1938 года, у выніку парушэнняў рэвалюцыйнай законнасці і ленінскіх норм партыйнага жыцця, выкліканых культам асобы Сталіна, КПП, у тым ліку КПЗБ і Кампартыя Заходняй Украіны, рашэннем Выканкома Камінтэрна была распушчана ў сувязі з выстаўленым тады ілжывым абвінавачваннем у шырокім пранікненні варожых элементаў у рады яе кіруючага састава. Гэтым самым быў нанесены цяжкі ўдар па рэвалюцыйным руху ў Польшчы, Заходняй Беларусі і Заходняй Украіне.

У Заяве Цэнтральных Камітэтаў Камуністычных партый Савецкага Саюза, Балгарыі, Фінляндыі, Італіі і Польскай аб'яднанай рабочай партыі, апублікаванай у газеце «Праўда» ад 21 лютага 1956 года, указваецца, што абвінавачванне, выстаўленае супраць КПП і КПЗБ і КПЗУ, было сфабрыкавана выкрытымі потым правакатарамі, а роспуск яе быў неабгрунтаваны. Такім чынам было ануліравана добрае імя КПЗБ.

Створаная ў агні змагання, Камуністычная партыя Заходняй Беларусі прайшла слаўны шлях рэвалюцыйнай барацьбы, яе гісторыя — яркі прыклад служэння інтарэсам народа, справе вызвалення працоўных ад прыгнёту эксплуататараў.

А. МАЦКО
кандыдат гістарычных навук

Асенняе аранне
фота Ю. Рыбінскі

БОЛЬШ ХІМІЧНЫХ СРОДКАЎ ДЛЯ АХОВЫ РАСЛІН

У будучым годзе наша сельская гаспадарка атрымае 82 тыс. тон розных прэпаратаў для аховы раслін часткова з імпарту, а часткова ўласнага вырабу. Большая іх частка — каля 70 тыс тон — гэта будуць сродкі для барацьбы са шкоднікамі на плантацыях прамысловых раслін — хмелю, ільну, рапаку і ў садах. Рэшта — гэта хімікаты для апрацоўкі зерня і барацьбы з пустазеллем.

Павелічэнне даставы хімічных сродкаў аховы раслін дазволіць ахапіць 60% засеваў, такім чынам будзе ахоплена барацьбой са шкоднікамі больш дзесяці мільёнаў гектараў. А супроць такіх шкоднікаў, як стонка, бураковы клоп, мошка ці шкоднікі рапаку, прыгатавана такая колькасць прэпаратаў, якая забяспечыць ад шкоднікаў увесь арэал засеваў. У будучым годзе сяляне засеюць больш 50% арэалу збожжа і каля 55% арэалу матыльковых апрацаваным зернем. Масавая дастаўка сродкаў для барацьбы з пустазеллем упершыню дае магчымасць ахапіць хімічнай «праполкай» не толькі мільёны гектараў збожжа і прапашных, але і сотні тысяч гектараў лугоў і паш.

У будучым годзе будзе таксама шырэйшы асартымент прэпаратаў. Між іншым сельская гаспадарка атрымае новыя камбінаваныя прэпараты, якія даюць яшчэ лепшыя вынікі.

Ахова ўраджаяў ад шкоднікаў дасць лепшыя вынікі і дзякуючы разбудове сеткі пунктаў хімізацыі сельскай гаспадаркі і штораз лепшаму забеспячэнню іх машынамі для апырсквання і апыляння раслін. Прадугледжваецца, што ў будучым годзе колькасць існуючых такога тыпу пунктаў павялічыцца яшчэ на 100. Такім чынам пад канец будучага года станцыі хімічнай абслугі будуць дзейнічаць у 260 паветах, а да палавіны 1965 года — у кожным павеце краіны.

Сяброўская сустрэча

(Працяг са стар. 3)

ца, пазнаць свае клопаты, узаемныя патрэбы, пасябраваць — гэта нагода і мэта сустрэчы пры кубку чорнай кавы. Такія ж тоны праяўляліся ў выступленнях старшыні праўлення гайнаўскага аддзела БГКТ Аляксандра Іванюка, які адкрыў сустрэчу, у выступленні дырэктара ліцэя Анастасіі Тропак і сакратара ГП БГКТ Уладзіміра Юзвюка. Усе выказвалі сваё задавальненне, хвалілі ініцыятыву праўлення гайнаўскага аддзела. Смела можна спадзявацца, што пасля сустрэчы нашай арганізацыі ў Гайнаўцы прыбудзе шмат новых сяброў.

в.р.

МАЛАДЫ СЕЛЯНІН

(Працяг са стар. 1)

поўнасцю супадаюць з напрамкамі развіцця сельскай гаспадаркі, сельскагаспадарчая палітыка — гэта здзяйсненне яго імкненняў, а маладое пакаленне з'яўляецца натуральным саюзнікам гэтай палітыкі.

Маладыя сяляне прадстаўляюць ужо ў дзейнасці ЗМВ акрэсленую плынь. Гэта старэйшае пакаленне, якое разбіраецца ў сур'ёзных эканамічных і грамадскіх праблемах вёскі, уносіць у дзейнасць ЗМВ найбольш важныя пытанні і зацікаўленні. У грамадах і паветах арганізуюцца клубы маладых сялян, якія заспакойваюць іх прафесіянальныя, грамадскія і палітычныя зацікаўленні, садзейнічаюць абмену вопытам, паглыбленню агранамічных ведаў і вядзенню дыскусіі на тэму шляхоў сацыялістычнай пабудовы вёскі.

Пленум ГП ЗМВ, які нядаўна абмеркаваў дзейнасць арганізацыі сярод маладых сялян, будзе мець сур'ёзнае значэнне ў развіцці не толькі грамадска-гаспадарчай дзейнасці Саюза, але таксама ў падняцці на вышэйшы ўзровень усёй ідэйна-выхаваўчай працы сярод моладзі, працуючай на сельскай гаспадарцы, а тым самым непасрэдна зацікаўленай у прыспяшэнні змен на лепшае ў вёсцы.

І. ОЛЬБРЫХТ

ПРА АМБІЦЫІ

(Працяг са стар. 1)

— Рацыя, — адкажу я, — то яшчэ як заахвочвае!

Выходзіць, страшны мільён не прападае дарма...

Ды ўся справа ў тым, што гэты мільён пастаўлены на службу харавых, інструментальных, танцавальных гурткоў, якіх маем найменш, надта мала і ўвесь час мала. Урэшце, справа ў тым, што гаворачы «мастацкі гурток» мы заўсёды падразаем перш за ўсё драматычны гурток, менавіта, — п'есу, сцэнку, «камедыйку». Усведаміўшы гэта, аказваецца, што прафесіянальная дапамога Таварыства нашым аматарам выдалася вельмі блізкай нулю. Вядома, можна тут бараніцца ад такога «раптоўнага» нуля: што, маўляў, адбываюцца агляды, спрыяем абмену вопытам, запрашалі акцёра (раз — тры ў год) і... ну, і «Лявоніха» таксама ж, захацеўшы, паможа нядрэнна. Але якніяк усё гэта ўжо абарона. У гэтым месцы аб непаразуменні не можа быць і гутаркі. Ясна, да беласці ясна. Аматарскі рух у нашых вёсках — гэта перш за ўсё рух драматычных гурткоў. Велізарнасць гэтага руху з'яўляецца заслугаю... нацыянальнага характару беларусаў. Яго велізарнасць гвалтоўная, шпаркая і стыхійная. Людзі імкнуцца задаволіць свае спрадвечныя густы м.ін. у выглядзе бытавых, звычаёвых сцэнак — нярэдка грубых і нацягнутых для смеху. Вось у тым таямніца вялікага попыту на п'есу тыпу «Мікітаў лапаць». Вось у чым фактычная прычына нашых плачаў зверху над малаідэйнасцю ўнізе, у вёсках. Скажам шчыра, адным гаварэннем яшчэ ніхто нічога не выхаваў высокаідэйным і разумным. А мы пачынаем разважанні словам, не буркнуўшы пра тое, што так званая высокаідэйнасць раўназначная з высакамастацкасцю, з высокім узроўнем ігры аматараў. Трэба сцвердзіць, што пара ўжо задумацца нарэшце не над недахопам добрага рэпертуру, бо яго нам яшчэ хопіць па самую шыю, але над пытаннем выхавання кадраў арганізатараў драматычных гурткоў. Іменна драматычных гурткоў. Гэта асноўная, падставовая ўмова рэальнасці нашага лозунга: «П'еса — ідэалогія».

Для папулярызацыі высокаідэйнай масавай песні патрэбна цікавая мелодыя. Але, каб папулярызаваць жыццёвую п'есу, трэба, як бачым, значна больш. Пры аказіі хачу звярнуць увагу чытача на наступную з'яву: аматары стараюцца іграць такую п'есу, якой не іграў ніводзін навакольны гурток. (Факт бясспрэчны і зразумелы). Дык чаму ж насуперак гэтаму іграюць найчасцей усім вядомыя ўжо аж да дробязей адны і тыя ж камедыі? (Няма выбару). Бо гэта ім пад сілу — лягчэй строіць глупца на сцэне, чым цікава паказаць нешта сур'ёзнае. Яны ведаюць: нават найбольш жыццёвы паказ, але паданы нудна і няўмела, публіка не вытрымае, разыдзецца ў палавіне першага акта. Адсюль вывад адзін: пабольш камедый, добрых камедый, адначасова не пазбаўленых некаторага прымітывізму таму, каб часамі не былі да іх «за высокія парогі». На штосьці большае мы не здольны ў сучасны момант — нашы амбіцыі пазбаўлены рэальнасці і пахнуць ідэальнай рацыяй.

САКРАТ ЯНОВІЧ

СКРЫЖАВАННЕ ЗУБРА З КАРОВАЙ

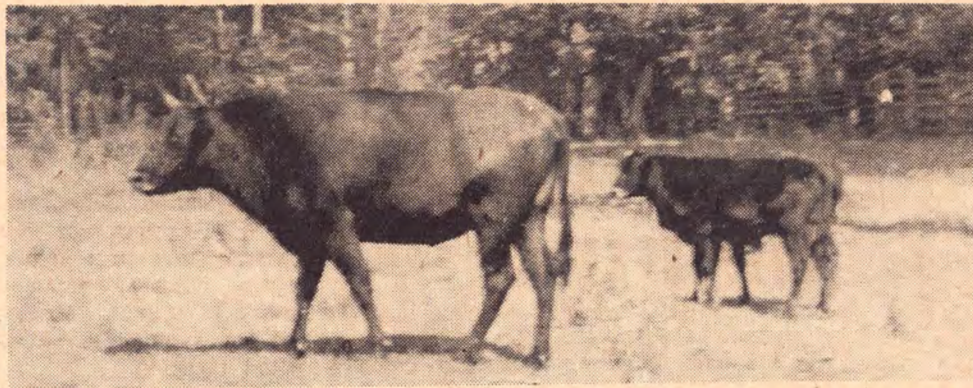
У лясным закутку Белавежы, укрытым ад вока турыста, праводзіць свае доследы Інстытут Гадоўлі Млекакормячых. Нарэшце, пасля доўгіх няўдач, удалося тут скрыжаваць дзікага зубра з каровай. Нягледзячы на знешняе падабенства, скрыжаванне так далёкіх адна ад другой груп жывёлы здараецца даволі рэдка. Калі нават і ўдаецца, дык патомства, як, напрыклад, мулы (скрыжаванне каня і асла) бываюць бясплодныя.

Аднак доследы, распачатыя шматгадовым кіраўніком Інстытуту, нядаўна памершым праф. Данелем, далі цудоўныя вынікі. Нарадзілася ўжо другое пакаленне ад скрыжавання зубра з каровай. Памесь зубра з каровай зноў была скрыжавана з хатняй жывёлай. Аб цяжкасці выхавання гэтых памесяў сведчыць факт, што і тут выступае канфлікт крыві, вядомы і ў людзей. Цяпер у інстытуце сістэматычна вядзецца нагляданне за зменай складу крыві ў чарговых пакаленнях. Помесі характарызуюцца хуткім ростам. За 14 месяцаў помесі (як ад нізіннай чорна-белай пароды кароў, так і чырвонай польскай) дасягаюць вагі 600 кг. Каровы ж гэтай вагі дасягаюць толькі ў трэцім годзе жыцця і то ў выпадку вельмі добрага кармлення.

Сваім выглядам рослыя помесі не нагадваюць ні зуброў, ні кароў, ад якіх паходзяць. Яны маюць роўны цёмнакарычневы колер, некаторыя амаль чорны, з шырокімі ілбамі і моцнымі раскладзістымі рагамі. І што цікава — няма розніцы паміж помесямі, якія паходзяць ад такіх розных парод, як нізінная чорна-белая і чырвоная польская.

Зубрыха, равесніца помесяў, якая ходзіць у адным статку з імі, выглядае пры іх мізэрна. Калі пры такім скрыжаванні можна будзе ўмацаваць такія карысныя рысы для гадоўлі на мяса, гэта можа прывесці да ўтварэння новай пароды, вядома, пры значным яшчэ ўкладзе працы.

Два пакаленні помесяў: 14-месячны — з 50% крыві зубра і шасцітыднёвы — з 25%.

СЕЛЬСКАЯ ГАСПАДАРКА БЕЗ ТАЯМНІЦ

АДКОРМ НА МЯСА

Маім землякам так падабаецца свіная смажаніна, што яны зусім забываюцца аб ялавічыне. Цяляціна яшчэ так сабе, патрэбна для дзяцей і хворых. Але калі цяля зробіцца каровай, тады ўжо яе вартасць як мяса невялікая.

Аднак часта наглядаецца разрыў паміж жаданнямі і прызвычаеннем з аднаго боку і магчымасцямі — з другога. Усё гаворыць за тое, каб у нас на стале часцей з'яўлялася ялавічына.

У нашым ваяводстве асаблівага значэння набывае адкорм цялят, якія не надаюцца на гадоўлю, і кароў, прызначаных на мяса. Узнікае нават патрэба перагледзець мясныя пароды бугаёў (найлепшыя англійскія герафорды і шартгорны), каб палепшыць мясныя якасці нашай рагатай жывёлы.

Лічу патрэбным падаць некалькі асноўных правіл адкормлівання жывёлы на мяса.

Цялятам, прызначаным на мяса, трэба даваць менш малака, а як мага больш прызвычайваць іх да сухіх і сакавітых кармоў (добра даваць моркву, бручку, кармавыя буракі). Паўгадовыя цяляты (бычкоў каструюць у два месяцы) павінны важыць 130 кг, а ў 18 месяцаў — 420 — 450 кг. Трэба старацца як мага лепш выкарыстаць на адкорм летні сезон, бо галоўная задача — дабіцца вялікай вагі цялят пры дапамозе танных кармоў.

Кармленне цялят: тлустае малако даем да 5 тыдняў (ад 6 да 2 літраў), худое малако — ад 2 да 16 тыдняў, драблёны ячмень — ад 4 да 7 тыдняў (300—400 гр), канцэнтраваныя кармы — ад 4 тыдня (500—2000 гр) і сена — колькі хочуць.

Кармленне ялошак і бычкоў: 2—3 кг сена, 15—30 кг прапашных і сіласу (зімой) і толькі на пашы летам. Канцэнтраваныя кармы даем толькі на пачатку гадоўлі, калі арганізм цяляці пры хуткім росце патрабуе шмат бялкоў.

Кармленне на мяса кароў (грузлічных, ялавых, малаўдойных). Справа ў тым, каб кароў, прызначаных на рэзь, адкарміць, павысіць якасць мяса. Калі адкорм прыпадае летам, тады асноўны корм — паша. Зімой даем высаладкі, вывары, пульпу, сілас, салому, трохі горшага сена, крэйду і соль. Пад канец адкорму даць трэба 1—1,5 кг канцэнтраваных кармоў. Пры такіх умовах штодзённы прырост вагі каля 1 кг.

У гэтым годзе на Беласточчыне на ўбой прызначана 33.000 тон жывой вагі (у 2,5 разы больш, чым раней). У бліжэйшыя гады ялавічына будзе складаць 50% даставленага мяса. Галоўным дастаўшчыком будуць беластоцкія ПГР-ы.

Інж. М. Сухажэбрскі

Вітаміны бадзёрасці

Рэкамі вітамінаў бадзёрасці назвалі казахскія вучоныя патокі паветра, што сцякаюцца з гор Цянь-Шаня ў раёне сталіцы гэтай рэспублікі Алма-Аты. Шматгадовымі даследваннямі ўстаноўлена, што пакрытыя вечнымі снягамі высокія хрыбты, ля падножжа якіх ляжыць горад, выконваюць ролю каласальнага прыроднага вентылятара.

Пасля захаду сонца з гор на вуліцы Алма-Аты ўрываецца халаднаватае паветра, насычанае азонам і адмоўна зараджанымі аэраіёнамі, якія вучоныя вобразна называюць вітамінамі бадзёрасці. Гэтыя аэраіёны сцякаюць з мільярдаў хваёвых ігліц Цянь-шаньскіх ёлак, што пакрываюць горы. А з надыходам раніцы вентылятар пачынае дзейнічаць у адваротным напрамку — выконваць ролю гіганцкага прыроднага пыласоса. Паветраныя патокі ў гэты час сутак нясуць у горы воблакі пылу і дыму.

Жыць, гэта не значыць дыхаць: гэта значыць дзейнічаць. Не той чалавек больш усяго жыў, які можа налічыць найбольш год, а той, хто больш усяго адчуваў жыццё.

Жан Жак Русо (1712 — 1778) — выдатны французскі мысліцель.

...што раствoранай у морах і акіянах соллю можна было б засыпаць усю сушу пластом таўшчынёй у 153 метры.

Від са штучнай гары

Адзін з самых вялікіх помнікаў будыйскага мастацтва — гіганцкае свяцілішча Барабудур на інданезійскім востраве Ява. Гэта складзеная чалавекам гара з камення, пабудаваная на пачатку нашай эры. Аздабляюць яе 504 статуі і 1.400 барэльефаў. З вяршыні гэтага свяцілішча відаць цэнтральная даліна вострава Ява з высокімі вулканічнымі пікамі. (ся)

НА ШЫРОКІМ СВЕЦЕ

АПЕРАЦЫЯ „ДЗІКАЯ СВІННЯ"

Дзве постаці прысела на кукішкі ля агню ў кустах. Штосьці жуюць. Аўтаматы ляжаць на зямлі. У цемры чуваць чыйсьці слабы енк. Феры паглядзеў на фосфарны цыферблат гадзінніка і прабурчэў:

— Бепо, цяпер твая чарга.

Джо трэба змяніць. Бепо бясшумна знік. Праз паўгадзіны прыпоўз у кусты Джо.

— Што чуваць? — азваўся Феры.

— Пагоня згубіла наш след, — кажа Джо. — Нашы хімікаты збіваюць спанталыку нават найлепшых сабак... Чаго стогне Бор? Ён павінен вытрымаць яшчэ тры дні.

Бор зламаў нагу, ляжыць у ялінавай будзе. Жаль, што так здарылася з ім — Бор дасканалы спец ад «ціхай» ліквідацыі пастоў.

Джо, Бор, Феры, Бепо, — гэта амерыканскія салдаты дзесятай групы атрада спецыяльнага прызначэння. (10 Special Forces Group-Airborne). Джо — іх камандзір і праўдзівы амерыканец. Феры — гэта Ферэнц Шварч, венгер, служыў у венгерскіх эсэсаўскіх атрадах «SS-Kavaleriedivision Ungarn». Бор — гэта Габор Вас, таксама венгер, бяглец, удзельнік кантррэвалюцыі 1956 года. Бепо — гэта Йозаф Мушылек, чэх, былы найміт каланіяльнай Легіі.

У гэту ноч знаходзяцца яны на манеўрах у Верхняй Баварыі. Крыптонім аперацыі — «Дзікая свіння». Іх заданнем з'яўляецца дыверсія і сабатаж — знішчанне дарог, ліній сувязі; узрыванне мастоў, баз, складаў.

Лойн Норман, рэпарцёр амерыканскага часопіса «Н'юсвік», даказвае, што ў выпадку вайны з аэрадромаў Заходняй Германіі падымуцца ў паветра цэлыя раі транспартных самалётаў, якія паляцяць на ўсход, панад вялікімі ляснымі абшарамі Савецкага Саюза. Уніз апусцяцца на парашутах людзі тыпу Бора ці Джо і пачнуць сваю дыверсійную дзейнасць, па радыё навяжуць сувязь з далёкімі заходнееўрапейскімі базамі. Словам, пачнецца рэалізацыя даўно вывучанай аперацыі «Дзікая свіння».

* * *

Да ліку ваенных вучэнняў пры практыкаванні аперацыі «дзікай свінні» належыць, так званае, вучэнне голаду. Салдат пазнае гатункі раслін, прыдатных для ежы або лячэння. Пад час практычных заняткаў атрады альбо знаходзяць ядомыя травы і зелле, або проста галадаюць. Карыстацца палявымі кухнямі забаронена.

Нядаўна да Германскай Дэмакратычнай Рэспублікі перайшоў Рэмо Арт, былы парашутыст спецыяльных атрадаў бонскага бундэсвера. Ён расказвае: «У нас рэгулярна адбываліся практычныя заняткі ў лясах у Шынгаў. Карміліся мы печанымі чарвякамі, лісцямі, карэннямі. Тым не менш, на вачах галадаючых рэкрутаў нашы інструктары атрымлівалі нармальныя харчы.

Адразу пасля практычных заняткаў салдаты часта праходзяць, так званае, вучэнне адвагі, якое трывае чатыры гадзіны. Каб адвучыць баяцца вышыні, вады і ран, салдат павінен улезці на высокае дрэва. На верхавіне знаходзіцца бэлька даўжынёю 8 метраў і таўшчынёю 25 см. Пасярэдзіне яе замацавана лесвіца з трыма малымі ступенькамі, цераз якую трэба перайсці. У канцы бэлькі коса ідзе ўгору чатырохметровы канат, па якім неабходна ўскарабкацца на другі канат, працягнуты па-над глыбокай рэчкаю. У поўным узбраенні салдат караскаецца менш-больш да сярэдзіны ракі і па камандзе скача ў ваду (вышыня каля 10 м). Пасля гэтага ён можа ўжо ісці есці і адпачываць.

Каб утрымаць сляпую дысцыпліну, прыдумана, між іншымі, кара «малпінай стайні». Яе канструкцыя настолькі «хітрая», што выглядае на звычайную скрыню, але замкнуты ў ёй салдат не можа нармальна стаяць, ні ўкленчыць, ні сядзець, ні ляжаць. За суткі чалавек змучыцца да таго, што не ў сілах варухнуць пальцам.

Вучэнне скрытнага забойства. На здымку відаць манекен чалавечай галавы, якой інструктар выдзірае вочы і душыць.

Падобныя «метады» ў свой час былі ўжываныя ў гітлераўскай дыверсійнай дывізіі «Брандэнбург», у эсэсаўскіх спецыяльных атрадах і японскай імператарскай арміі.

а-ся

ВЕСТКІ, БССР

ТВОРЦЫ НОВАЙ ТЭХНІКІ

Пятнаццаць год назад, на былой станцыі механізацыі (цяпер на яе базе створаны Цэнтральны навукова - даследчы інстытут механізацыі сельскай гаспадаркі нечарназёмнай зоны СССР), пачаў сваю дзейнасць, тады яшчэ малады вучоны, сын каваля з палескай вёскі Міхаіл Мацэпура. Яго марай было асушэнне палескіх балот і пераўтварэнне іх ва ўрадлівыя землі. У тую пару гэта мара шматлікім здавалася нязбытнай і фантастычнай.

Вырашэнню гэтай жыццёва важнай праблемы і пасвяціў сябе Міхаіл Мацэпура.

...Забалочаныя землі ў Беларусі асушаліся і раней. Рабілася гэта пры дапамозе экскаватараў, а то і проста, людзі бралі ў рукі лапаты і, стоячы па калена ў вадзе, пракапвалі равы. Міхаіл Мацэпура шмат думаў аб тым, як усю гэту цяжкасць перакласці на плечы машын.

Але як пусціць машыну па балоце, калі ў ім не тое, што чалавек, а нават звер часам праваьваецца? У інстытуце была створана спецыяльная лабараторыя па вывучэнню нясучай здольнасці розных грунтаў. Пераадольваючы адну цяжкасць за другой, у інстытуце нараджаюцца новыя канструкцыі машын. Кожная з іх простая па будове і па-свойму арыгінальна.

Летам 1962 года адбылася навуковая канферэнцыя інстытута. Удзельнікам канферэнцыі патрабавалася тры дні толькі для таго, каб аглядзець тэхніку, створаную інстытутам за апошнія гады. Працаўнікі інстытута дэманстравалі яе на жывёлагадоўчых фермах калгасаў і саўгасаў, дзе ўсе працы выконваюцца машынамі. Механізацыя вытворчых працэсаў у жывёлагадоўлі ў дзесяткі раз павышае прадукцыйнасць працы людзей. Так, на ферме калгаса імя Войкава, Мінскага раёна, дзе на змену ручной працы і коннаму транспарту прышлі машыны, колькасць працаўнікоў на ферме скарацілася больш чым напалову. А дзякуючы комплекснай механізацыі, на свінаферме ў саўгасе «Волма» таго ж раёна, адзін чалавек лёгка спраўляецца з працамі па догляду і кармленню трох тысяч свіней.

...Яшчэ да нядаўна існавала думка, каб асвоіць участак зямлі, зарослы карчамі, трэба было спачатку вырубаць карчы, выкарчаваць карэнне і толькі потым араць.

Міхаіл Мацэпура называе гэты метад варварскім.

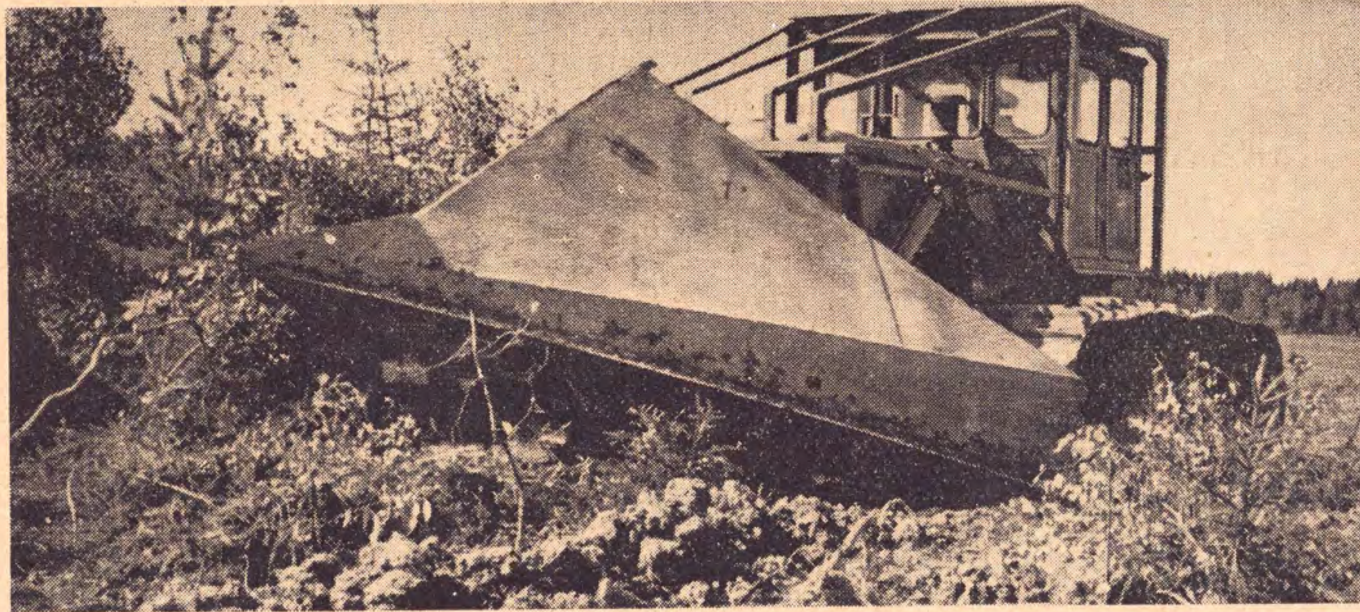
— Мала таго, — гаворыць ён, — што гэты метад працаёмкі і дарагі, пры ім самы ўрадлівы слой зямлі, амаль напалавіну ўносіцца разам з карэнішчамі карчоў.

У сувязі з гэтым вучоны запрапанаваў заворваць карчы.

За распрацоўку тэхналогіі і стварэнне комплекса машын для асваення зямель, зарослых карчамі, Міхаіл Мацэпура ўзнагароджаны Ленінскай прэміяй.

— Наша найбліжэйшае заданне, — гаворыць Міхаіл Мацэпура, — зрабіць сельскагаспадарчую вытворчасць такой жа аўтаматызаванай, як і прамысловасць.

Г. ЛАЗАРАЎ

Кустарэз «КБ—4» ▶

СЛЯДЫ ЦЯЖАРНАСЦІ

Каб не атрымаць так званыя «палосы цяжарнасці» на скуры жывата і ног пасля родаў, а ў некаторых жанчын і на грудзях, трэба ўжо на трэцім месяцы цяжарнасці рабіць зусім лёгкі масаж скуры з тлустым ланалінавым крэмам, пакуль скура не ўбярэ ўвесь крэм. Утвораныя палосы вельмі цяжка знішчыць. Іх можна зменшыць энергічным масажам, робячы кругападобныя рухі ў вобласці жывата, а на нагах — ад калена ўверх дзвюма рукамі, змазаўшы іх папярэдне крэмам. Адна рука пры гэтым ідзе за другой.

ТРЫБУНА чытачоў

З ГАЙНАЎШЧЫНЫ

ПЕРШЫ ПГР

У Новаберазове, дзякуючы намаганням Аддзела сельскай гаспадаркі і лясніцтва, арганізавана першая ў Гайнаўскім павеце дзяржаўная гаспадарка — ПГР. У склад ПГР-у ўваходзяць землі ў вёсках Шастакова, Чыжыкі, Новаберазова і Стараберазова. Праца ў ПГР-ы поўнасцю механізавана. Вядзецца гаспадарка на 154 гектарах. Ужо заворана 70 га і на гэтай плошчы пасеяна жыта і азімая пшаніца. Новаберазоўскі ПГР супрацоўнічае з ПОМ-амі і суседнім ПГР-ам у Рудцы.

Моладзь свайму павету

Моладзь сярэдніх школ Гайнаўскага павета абавязалася трамадскім чынам дапамагчы пры будове дарогі Ласінка — Тынявічы і пры направе вуліц у Гайнаўцы.

Вучні Беларускага і Агульнаадукацыйнага ліцэяў у Гайнаўцы разам з настаўнікамі абкапалі дарогу Ласінка — Тынявічы ровам даўжынёй у 1 км. Старэйшыя класы гэтых ліцэяў працавалі пры ўкладцы вуліцы Арміі Чырвонай у Гайнаўцы.

Вучні прафесіянальнай школы ў Гайнайцы грамадскім чынам зрабілі пры школе валейбольную пляцоўку і футбольнае поле.

Вясковыя сходы

У вёсках Гайнаўскага павета за апошні час было праведзена 60 сходаў. У арганізацыі гэтых сходаў прымалі ўдзел 23 дзеячы ПАРП, Аддзелу Сельскай гаспадаркі, ГС-аў і ПЗГС-у. Сяляне з задавальненнем прынялі вядомасць аб новых умовах падвыжкі цэн на малако, жывёлу, на мяса і пры кантрактацыі цукровых буракоў. У час сходаў распрададзена 60 тон вапны і быў пачаты абмен аўса.

Ацэньваючы агульнае становішча на рынку, можна сцвердзіць, што яно значна лепшае, чым было ў 1962 годзе, і ўжо можна меркаваць, што змяншэнне пагалоўя свіней, якое наступіла ў 1962 годзе, будзе зліквідавана, і нават наступіць узрост пагалоўя.

У раёнах Кляшчэль, Нарвы і Нараўкі напэўна ў будучым годзе будзе ўзрост пагалоўя рагатай жывёлы. У гэтых раёнах сяляне маюць надвыжкі сена, цана якога за цэнтнер каля 100—120 зл.

Ю. Козак
Гайнаўка

Капітальныя рамонты ў Гайнаўскім павеце

(Працяг са стар. 4)

выкарыстана толькі 103.700 зл. (план 300 тыс. зл), а пры рамонце пункту аховы здароўя — 129 500 зл. (план — 500 тыс. зл).

У 1964 годзе плануецца рамонт груздічнага аддзялення коштам 150.000 зл. і далейшы рамонт пункту аховы здароўя на суму 100 тыс. зл.

Усяго разам у Гайнаўскім павеце на капітальныя рамонты прызначана сума 3.600 тыс. зл. Справа толькі ў тым, каб гэтая сума была з карысцю выкарыстана. Можа будучы год прынясе ў гэтым лепшыя вынікі.

Ю. КОЗАК
Гайнаўка

Школа актывістаў

У мінулым месяцы павятовы камітэт Саюза Сацыялістычнай Моладзі ў Саколцы арганізаваў вячэрнюю школу актывістаў. Удзельнікі школы, моладзь Сакольшчыны, на занятках будуць вывучаць найважнейшыя палітычныя і гаспадарчыя справы краіны, знаёміцца з актуальнай міжнароднай сітуацыяй. У час навукі ўдзельнікі будуць таксама арганізоўваць краязнаўчыя экскурсіі, што дапаможа ім бліжэй пазнаёміцца з гісторыяй краіны, сваёй аколіцы, з гісторыяй барацьбы за ўмацаванне народнай улады.

вб

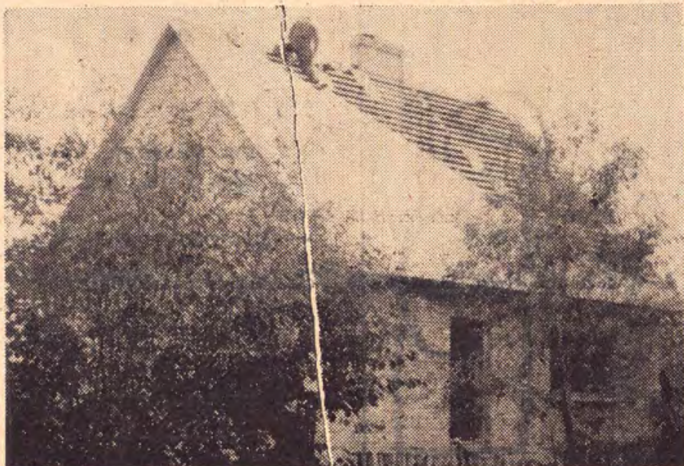
Прыкладны дом

Драўляныя дамы будаваць нельга, а цэгла дарагая ды не лёгка яе дастаць. Аддзел архітэктуры і будаўніцтва ў Бельску заахвочвае сялян будаваць дамы з такіх матэрыялаў, як гіпс, шлак (жужаль) і цэмент з невялікім дадаткам цэглы. Заахвочвае не словамі. Пры выдатнай дапамозе спецыялістаў аддзела кожны год у нейкай вёсцы вырастае адзін жылы дом, пабудаваны з такіх менавіта матэрыялаў.

Той, што на здымку, пабудаваў сабе Дзмітрук Дабрынеўскі, селянін з вёскі Пілікі, у Бельскім павеце. Дом, у якім ёсць 2 пакоі з кухняй на нізе і пакойчык з кухняй на паддашы ды шэраг другіх гаспадарчага характару кают і каморак, каштаваў 100 тысяч злотых — на 30% танней, чымсьці традыцыйна будаваныя дамы.

Хто захоча пабудаваць сабе падобны, як гэты прыкладны дом, можа звярнуцца за падрабязнымі інфармацыямі ў мясцовы аддзел архітэктуры і будаўніцтва павятовай рады. Поўная дакументацыя на будову такога дома каштуе ўсяго 30 злотых.

Тэкст і фота В. Р.

НАШ АГРАНОМ

Старое Ляўкова — гэта цэнтр грамады. Аграномам у гэтай грамадзе з'яўляецца жыхар вёскі Мікалай Марчук. У сваёй грамадзе працуе ён ужо каля 7 год. Сяляне сваёй, а таксама і навакольных вёсак (Ахрымы, Капітаншчына, Мішукі, Міхноўка, Новае Ляўкова і Падляўкова) цэняць і паважаюць яго за сумленную і дбайную працу. Часта можна пачуць ад людзей добрае слова аб ім.

Дзякуючы яго старанн асці сяляне грамады пачынаюць з года ў год гаспадарыць па-новаму. Часта наведвае ён сялян, каб пагаварыць з імі, якія даваць угнаенні і дзе сеяць, каб сабраць добрыя ўраджаі. Заахвочвае, каб выпісвалі сельскагаспадарчыя газеты і з іх здабывалі веды, каб добра гаспадарыць.

Многа працы ўлажыў ён таксама і ў сельскагаспадарчы гуртак, які ўжо існуе другі год.

Сяляне грамады жадаюць яму добрай працы. Каб больш такіх аграномаў!

Віктар Харкевіч
в. Старое Ляўкова

Маладыя агранамоўкі

Два з гакам гады таму на III-ім Ваяводскім З'ездзе ЗМВ было пастаноўлена збудаваць агранамоўку — Помнік Тысячагоддзя за грошы, сабраныя ад моладзі, і моладдзю.

Цяпер ужо можам сказаць, што даволі скромныя рамкі, накрэсленыя тады, аказаліся цеснымі для запалу моладзі. Пасобныя паветы значна перавысілі свае планы. Два перадавыя месцы аказаліся ў руках ЗМВ-оўцаў з Аўгустоўскага і Бельскага паветаў. І за гэта ў іх паветах станнуць (ужо не адна, а дзве на ваяводства) агранамоўкі — Помнікі Тысячагоддзя.

Для агранамоўкі ў Аўгустоўскім павеце выбрана ўжо месца і падрыхтавана дакументацыя. З Бельскам — менш гладка. Пэўная нязгода паміж Ваяводскім і Павятовым праўленнямі ЗМБ толькі непатрэбна адцягвае справу. Менавіта, Павятовае Праўленне ў Бельску хацела б бачыць сваю агранамоўку ў самым горадзе Бельску. Ваяводскае — на вёсцы. І, бадай, рацыю мае Ваяводскае праўленне. Агранамоўка больш патрэбна для вёскі.

І яшчэ пару цёплых слоў у бок Інспектарату інвестарскага вясковага будаўніцтва ў Беластоку: яно бясплатна выконвае дакументацыю на абедзве агранамоўкі. (вл)

КІНО

Праграма

на 11 — 17.XI. 1963 г.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Белавежа
„Europolis" (czeski), 12—14. „Trzynastego nocą" (bulgarski), 15—17.

Кляшчэлі
„Skrawek błękitnego nieba" (jugosł.), 12—14. „Człowiek, który stchórzył" (czeski), 15—17.

Навасады
„Skrawek błękitnego nieba" (jugosł), 16—17.

Нараў
„Na scenach świata" (rumuński), 13—17.

Нараўка
„Champion" (USA), 13—17.

Чаромуха
„SOS na Pacyfiku" (angl.), 12—14. „Europolis" (czeski), 15—17.

Чыжы
„Kolorowe pończochy" (polski), 13—17.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Боцькі
„Ogniomistrz Kaleń" (polski), 13—17.

Бранск
„Biedna ulica" (bułg.), 12—14. „Następcy tronu" (włoski), 15—17.

Гродзіск
„Spóźnieni przechodnie" (polsk), 13—17.

Орля
„Na białym szlaku" (polsk)i; 13—17.

Райск
„Głos z tamtego świata"' (polski), 13—17.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Гарадок
„Mecz w piekle" (węgierski), 12—14. „Smarkula" (polski), 15—17.

Міхалова
„Ludobójcy" (szwedzki), 12—14. „Kozara" (jugosł.), 15—17.

Супрасль
„Strachy zamku Spessart (NRF), 12—14. „Ich dzień powszedni" (polski), 15—17.

Чорна Беластоцкая
„Sprawcy nieznani" (włoski); 12—14. „Teresa prowadzi śledztwo" (czeski), 15—17.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Мельнік
„Poślubny rejs" (angl.), 12—14. „Smarkula" (polski), 15—17.

Мілейчыцы
„Przepustka na ląd" (radz.), 12—14. „Sztubak" (angl.), 15—17.

Нурэц
„Nasz kochany potwór" (radz.), 12—14. „Kozara" (jugosł.), 15—17.

Сідра
„Gdzie rzeki błyszczą w słońcu" (czeski), 12—14. „Młyn szczęścia" (rumuński), 15—17.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Крынкі
„Pan Marszałek i ja" (NRF), 12—14. „Noc szpiegów" (franc.), 15—17.

Сухаволя
„Noc poślubna" (polski), 12—14. „Gangsterzy i filantropi" (polski), 15—17.

Шудзялава
„Zdarzyło się to w Rzymie" (włoski), 13—17.

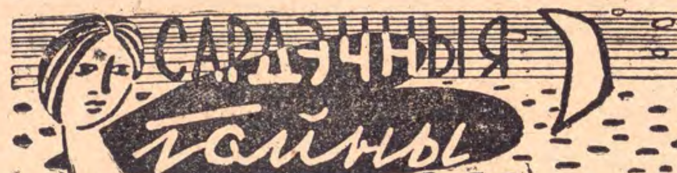
Янаў
„Chłopiec z Czarnego lądu" (angl.), 12—14. „Ocean Lodowaty wzywa" (czeski), 15—17.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Ліпск
„Jak się młody Noszty żenił" (węgierski) 16—17.

Новы Двор
„Alibi nie wystarczy" (czeski), 16—17.

Ружаны Сток
„Wielka, weksza i największa" (polski), 12—13. „Herszt" (angl.), 14—15. „Przepustka na ląd" (radziecki), 16—17.

Дарагое **Сэрцайка!**

Жыву ў Сакольскім павеце. Маю 17 год. Наша вёска невялікая, але ёсць многа моладзі. Жыццё аднак у нашай вёсцы вельмі нецікавае, манатоннае. Няма нават сельскагаспадарчага гуртка. Прыходзіцца апрацоўваць зямлю без машын, старым спосабам. Таму працаваць цяжка.

У вёсцы ёсць святліца. Месціцца яна ў доме селяніна, які выехаў заграніцу. Але што з гэтага, ніхто да яе не заходзіць, ніхто не цікавіцца. Стаіць і пустуе. У нядзелю нічога цікавага не робіцца, хлопцы збіраюцца і п'юць гарэлку або іграюць у карты. Калі пап'юць, тады робяць забаву. Але з кім жа тады танцаваць? Адно толькі добра, што маем радыёкропкі і электрычнае святло. Раз на месяц прыязджае кіно.

Сэрцайка, можна памерці з нудаў. І таму я пастанавіла ўцячы ў горад, там прынамсі вясёлае жыццё. Праўда, з працаю хіба не будзе так лёгка, бо маю толькі 7 класаў пачатковай школы і ніякай прафесіі. Але ж шкада марнаваць маладыя гады ў такой нудзе, як у нашай вёсцы, Скажу табе праўду, трохі баюся выязджаць у горад, але ж гэта неабходна, і таму хачу з табою парайцца. Парадзь мне, што рабіць, як знайсці працу і памяшканне.

Зіна З.
Сакольскі павет

Дарагая **Зіна!**

Ні ў якім выпадку не раю пакідаць вёску і ўцякаць у горад. Не такое ўжо вясёлае жыццё ў горадзе, як табе здаецца. Без прафесіі з працай вельмі цяжка, а і з зарплатай, не маючы прафесіі, нявесела. А памяшканне не толькі цяжка знайсці, але яно вельмі дарагое. У вёсцы ж можна арганізаваць вясёлае і цікавае жыццё. Гэта залежыць ад ініцыятывы самой моладзі.

Думаю, што хлопцы і дзяўчаты з іншых вёсак, якія патрапілі цікава арганізаваць жыццё ў сваёй вёсцы, напішуць у «Сэрцайка», параяць Зіне і ўсёй моладзі з яе вёскі, як пазбыцца нуды, як арганізаваць культурнае і цікавае жыццё на вёсцы.

Чакаем, дарагія, на вашыя лісты і парады, чакаем разам з Зінай і моладдзю з гэтай вёскі. Парайце, і то як найхутчэй, бо доўгія зімовыя, вольныя ад працы вечары ўжо вельмі блізка. Чакаем.

СЭРЦАЙКА

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1.
Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.
Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł kwartalnie — 7,20 zł półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28,80 zł. Prenumeratę przyjmuje wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa ul. Wilcza 46. Nr konta PKO 1-6-100024.
Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $. w Europie 6 $ — w USA.
Nakład [illegible] [illegible] A3

© PDF: Kamunikat.org 2024 © Інтэрнэт-версія: Kamunikat.org 2024

СЛАВА І СПРАВА

У адной арцелі
Хлопцы год пацелі.
Кіраўнік гнуў цвёрда
Хлопцаў на рэкорды
Для уласнай славы.
А за гэтай славай —
На капейку справы.

М. Скрыпка

У сваё сталае жыццё юнак уехаў, лежачы ў міліцэйскай машыне.

Вяртанне да рэалізма.

РАСТЛУМАЧЫЎ

— Дзядзька, чаго ты спіш ля магазіна?
— А я тут начны вартаўнік.

Рэнтгенолаг заўсёды хваліўся тым, што бачыць кожнага наскрозь.

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе **Аркадзя Латоўскага** з Леснай, Гайнаўскага павета, і **Янкі Цялушэцкага** з Новага Ляўкова, таго ж павета, змяшчаем папулярную савецкую песню

ДОРОГА. ДОРОГА

Оглянется каждый прохожий,
Увидев твой взгляд озорной.
Ты в ситцевом платье похожа
На яркий цветок полевой.

Припев: Дорога, дорога
Нас в дальние дали зовет.
Быть может до счастья
Осталось немного, 2 раза
Быть может, один поворот.

Глаза твои искрятся смехом,
Но мимо проходит мой путь.
Быть может, я счастье проехал,
И надо назад повернуть.

Припев.

Метели, что ломятся в дверцы
С дороги меня не свернут,
Мне только бы к милому сердцу
Найти поточнее маршрут.

Припев.

ЯК ВОЖЫК ДА ЛІСЫ СВАТАУСЯ

Прыйшоў час Вожыку жаніцца. Доўга шукаў ён сабе нявесту. І вось, нарэшце, знайшоў. Лісіцу.

Спадабалася Вожыку Лісіца — і ўсё. Ну што тут зробіш? Такая ўжо гэта хітрая справа — каханне.

Сохне Вожык, а сватацца не ідзе. Сорамна, бачыце яму. Але ўсё ж-такі, нарэшце, адважыўся. Агледзеў у люстэрку свой новы (з іголачкі, як у вожыкаў кажуць) касцюм і пакаціўся да каханай.

Высунула Ліса нос са сваёй лісінай нары, выслухала ўважліва госця дый кажа:

— Як табе не сорамна з'яўляцца перада мной у такім выглядзе! Заросшы, калючы... Не, перш прывядзі сябе ў парадак, а потым будзем аб каханні гаварыць.

Спахмурнеў Вожык, уздыхнуў цяжка і пакрочыў да знаёмага цырульніка Рака, што жыў пад карчом ля берагу. Паклікаў сябра, просіць:

— Пастрыжы мяне, дружа, ды хутчэй, бо на вяселле спазняюся.

Усміхнуўся Рак у вусы, клешнямі-ножнамі павёў:

— Як будзем пастрыгацца? Вядома, «пад вожык»?

— У іншы раз, — мармытаў жаніх. — Гані пад нулёўку.

Рак клешнямі шчоўк-шчоўк. І застаўся, Вожык, як кажуць, у чым маці нарадзіла. Хуценька да Лісы пабег. Хвалюецца.

— Ну як? — яшчэ здалёку крычыць. — Ці прыгожы я?

Пачакала Ліса, пакуль Вожык бліжэй падкоціцца, прыплюшчыла вочы, захіхікала:

— Прыгожы, прыгожы. Такі прыгожы, што нават для ўжывання прыгодны.

Схапіла небараку — толькі нашага Вожыка і бачылі.

Ага, трэба з ёй пагутарыць...

З ЧЭШСКАГА

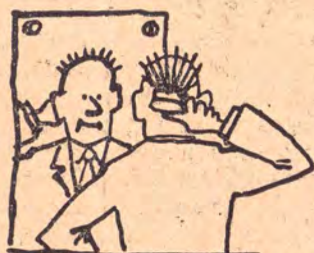
УЗОРНЫ РАБОТНІК

— А цяпер, таварышы, мы падыходзім да галоўнага пункту парадку дня нашага пасяджэння: мы павінны прапанаваць кандыдатуру лепшага, узорнага работніка. Не варта лішні раз нагадваць, наколькі адказная гэта справа. Даўно ўжо мінулі тыя часы, калі вылучэнне ўзорнага работніка было пустой фармальнасцю — бывала нават, што ў некаторых калектывах яго выбіралі простым галасаваннем. Цяпер гэта не так. Мы свае абавязкі разумеем правільна. І маем некаторы вопыт. Дырэктар поўнасцю давярае нам і ўхваліць нашу прапанову. Гэта і ёсць сапраўднае супрацоўніцтва з дырэкцыяй. Дык каб доўга не гаварыць — я, узважыўшы ўсе «за» і ўсе «супраць», прапаную лепшым работнікам мінулага квартала прызнаць нашага Йозафа. Ён свядомы, падкаваны работнік, да таго ж самы малодшы з нас — толькі год назад ажаніўся. Ярда — у кам'тэце, я — у мясцкоме, Іржына — у камісіі па дзяржаўнаму страхаванню, застаецца толькі Фіалава, але ёй гэта не трэба, яна ўжо кватэру атрымала

Арнашт Чэрнік

ПАМЫЛКА

— Які мурзаты хлопчык! Сёння я магу сказаць, што ты еў учора.
— Ну, што?
— Кісель.
— А от і не. Кісель я еў яшчэ заўчора.

НЕ РАЗГЛЕДЗЕЎ

— У вас вельмі добрая кватэра!

— Цудоўная. Другі год жыву ў ёй.

— І ванна, мусіць, ёсць?

— Ванна? Аленка, у нас ёсць ванна?

ДА ПАРЫ ДА ЧАСУ

Чайнік, напэўна, вадзілі за нос. І ён, нарэшце ускіпеў:

— Глядзіце, абварыцеся!

ДОБРАЯ СПРАГА — ГОРДАСЦЬ

Малаток, старшыня «Галоўцвіка», вядомы быў сваім галавацяпствам. Здорава ад яго ўлятала падначаленым — цвікам.

Але тыя не гнуліся і не схілялі галовы. Казалі:
— Мы ні перад кім не будзем здымаць шляпкі!

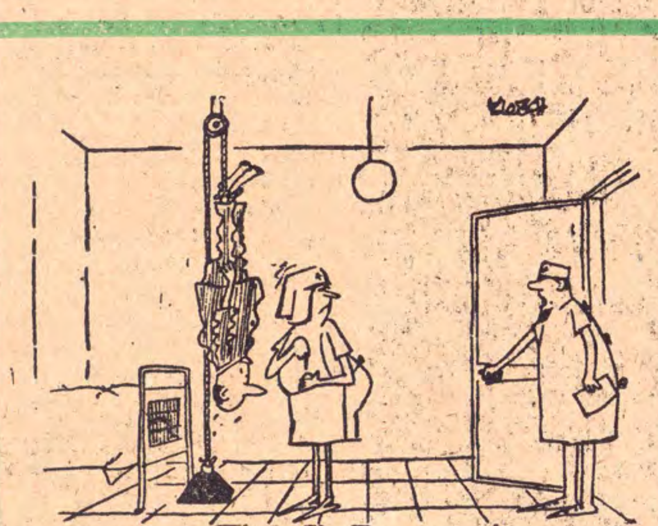

ГАСПАДАРЛІВЫЯ ДЗЕЦІ

Адна жанчына хвалілася:

— У мяне дзеці з трох год са стала посуд збіраюць.

— А куды вы чарапкі дзяваеце? — спытала другая.

— Я ўжо гаварыў вам, сястра, выдумаць іншы метад украпліваня лякарства ў нос.

ЗАГРАНІЧНАЯ ГІСТОРЫЯ

Здараецца людзям шчасце. Некаторыя выйгрываюць у латарэі, іншыя акунаюцца ў спадчыну, а Кастусю з жонкай удалося паехаць заграніцу.

Ехалі яны праз ФРГ, Бельгію, Галандыю і далей параходам. Прывезлі ў Лондан мяшок уражанняў і з гульчын нос грошай у кішэні. Дзякуй сваяку, падсобіў, даў на дробныя выдаткі.

— Глядзі, не аблічыся, — навучаў Кастуся сваяк. — Англійскія грошы цяжкія. Фунт — гэта дваццаць шылінгаў, шылінг — дванаццаць пенсаў. Фларын — два шылінгі, а паўкароны — гэта два з паловай шылінга.

— Значыць, пяць шылінгаў гэта карона, — дагадаўся Кастусь.

— У абароне няма кароны, — вытлумачыў сваяк. — Пяць шылінгаў будзе дзве паўкароны, або шэсцьдзесят пенсаў. Апрача таго ёсць гвінея. Гэта адзін фунт і адзін шылінг.

— Трымайце мяне, астраўляне туманныя, — закрычаў Кастусь, — ад такой арыфметыкі галава кружыцца!

Потым, звяртаючыся да жонкі, спытаў: — Які чорт лысы занёс нас на гэтыя фунтагвінейскія фларыны?

— Як прыехаў на чужы кошт, то не лайся. Гэта цудоўная краіна, дзе фатограф можа пераўтварыцца ў лорда. Збірайся. Пойдзем, паглядзім на горад, — запрапанавала на заканчэнне жонка.

Аглядаючы ў магазіне вылажаны па нумарах абутак, Кастусь шэптам сказаў:

— Паглядзі, жонка, у англічан абедзве нагі правыя.

— Дурань, выстаўлены толькі правыя туфлі, каб не свіснулі пары, — адазвалася жонка і дабавіла: — Прыглядзіся да абслужвання пакупнікоў: прадаўшчык знімае стары чаравік і мерае новы.

— Ну яе, з такой абслугай новыя туфлі мне прымерае, а старыя яшчэ згубяцца. Басанож тады пайду? Дарэчы, і цэны ў кілаграмах туманныя. Не для мяне гэта таргоўля.

— Не кілаграмы, а фунты, — паправіла жонка.

— Хай будуць фунты, абутку ў нас хапае, — сказаў Кастусь, накіроўваючыся да выйсця.

Каля вітрыны наступнага магазіна жонка сказала:

— Глядзі, усе тавары па паўкароне, выбірай, што душа жадае, — і пацягнула Кастуся ў магазін.

Кастусь выбраў шалік, запальнічку, партсігар і пальчаткі.

— З вас пяць фларынаў, — сказаў прадаўшчык.

— Мяне не ашукаеш, мы вучаныя, — сказаў Кастусь, адыходзячы ад прылаўка.

На вуліцы жонка спытала: — Чаму не купіў?

Кастусь адказаў: — Трэба было чатыры паўкароны, а прадаўшчык патрабаваў пяць фларынаў.

— Гэта ўсё роўна, вартасць тавару была дзесяць пенсаў.

— Што?! — абурыўся Кастусь. — Чатыры паўкароны скачуць на пяць фларынаў, потым скачуць на дзесяць пенсаў. Толькі і глядзі, да паўфунта дакоцяцца.

— Паўфунта не бывае, — прыпомніла жонка.

— Баюшкі-баю, ёсць кілаграм і паўкілаграма, значыць, павінна быць і паўфунта.

— Не гавары дурасці, яны тут лічаць лепш чым у нас.

— Паглядзім, — сказаў Кастусь, спыняючыся пры вулічным прадаўшчыку і беручы дзве гарачыя каўбаскі.

Плоцячы грошы, Кастусь спытаў прадаўшчыка:

— Вы добра лічыце?

— Як лічыльная машына ў нацыянальным банку, — запэўніў прадаўшчык.

— У такім выпадку адкажыце на задачу: параход меў у даўжыню 150 метраў, у шырыню 30 метраў, асядаў у вадзе на тры метры, якую атрымліваў зарплату капітан парахода?

— Гэтага ніхто не падлічыць, — адказаў прадаўшчык.

— Загну табе санкі, капітан атрымліваў 100 фунтаў.

На твары прадаўшчыка працягнулася здзіўленне: — Як да гэтага дайшлі?

— Вельмі проста, капітан сам сказаў аб сваім заробку, — сказаў Кастусь і звярнуўся да жонкі:

— Вось, бачыш, не толькі англічане патрапяць туманіць арыфметыку, я таксама.

Дзядзька Лявон